

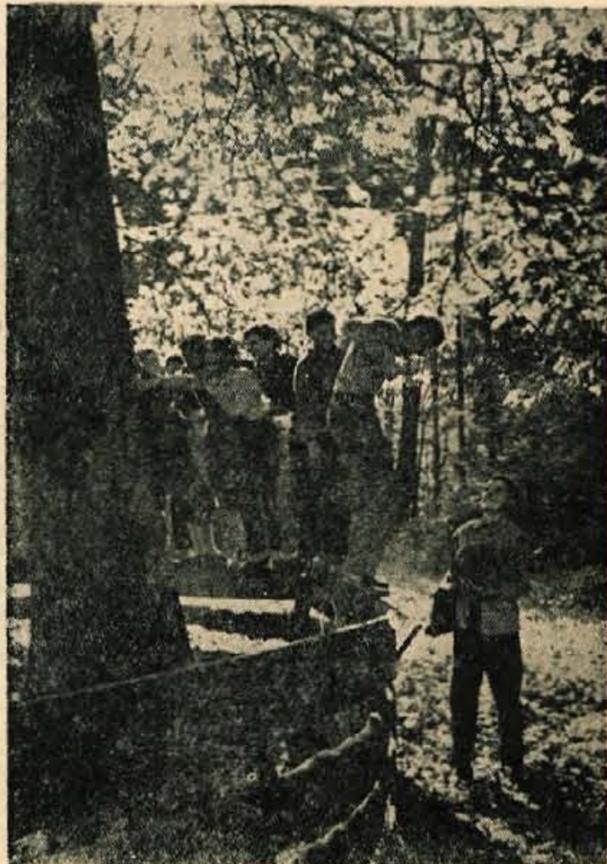
Na tiskovni konferenci pri predsedniku OLO Vinku Hafnerju smo tovarišu predsednika zastavili tole vprašanje:

Katero ukrepe bodo podvzeli ljudski odbori našega okraja za reguliranje cen v zvezi z nedavnim zvišanjem cen nekaterih artiklov?

»Se v tem tednu bodo pri vseh občinskih odborih sestanki z obrtniki, gostinci itd., kjer bodo razpravljali o teh vprašanjih. Druga glavna naloga ljudskih odborov je ustvariti evidenco cen. V zvezi s tem bodo občine — kolikor že niso — izdale navodila za prijavo cen obrtniških uslug, ki so bile v veljavi pred 1. oktobrom. Po tem pa bodo ljudski odbori morali obravnavati predloge za morebitna zvišanja cen, ki jih bo verjetno

stavila zlasti uslužnostna dejavnost, in pri tem preprečiti neupravičeno poviševanje cen.

Glavna naloga ljudskih odborov v teh dneh pa je: preprečiti vsako spontano zviševanje cen, nam je odgovoril tov. Vinko Hafner.

Jesenska igra svetlobe, sence in otrok

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

Leto XI., št. 80 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 17. OKTOBRA 1958

UPRAVIČENI IZOSTANKI

Problemi in težave v našem gradbeništvu

KJE SO VZROKI,

da gradbena dejavnost ne zmore potreb - Ali so ljudski odbori stori vse, da bi uresničili postavljeni načrt

Po podatkih okrajnega Zavoda za plan je bil v prvem polletju letos delovni čas v naših industrijskih podjetjih za 2,5% slabše izkoriščen kot lani v istem obdobju. To gre deloma na račun podaljšanih dopustov in polurnega odmora, deloma pa tudi na račun organizacijskih in drugih pomanjkljivosti. Mednje sodijo tudi tako imenovani upravičeni izostanki med delovnim časom.

Po podatkih, ki smo jih dobili v nekaterih večjih kranjskih podjetjih, je izgubljen vsak mesec precejšnje število delovnih ur zaradi različnih opravkov med delovnim časom. V »Iskrji« je v septembru 1247 ljudi zaradi privatnih opravkov izgubilo kar 3013 delovnih ur, v »Tiskanini« je bilo v istem obdobju izgubljenih 1527 delovnih ur, v »Planiki« 1434 itd.

Kaže pa, da nekatera podjetja doslej še niso dosti razmišljala o tem problemu. V »Savi« in v »Inteksu« so nam n. pr. povedali, da imajo evidenco o takih izostankih samo v meznem oddelku. Izhodi med delom jih torej zanimajo samo s te strani, namesto da bi razmišljali o načinu, kako omejiti izhode med delovnim časom, ker to prav gotovo ne upliva dobro na delovno storilnost.

Ni dvoma, da je večina privatnih opravkov med delovnim časom opravičenih. Vse državne ustanove uradujejo le dopoldne. Če delavec dela samo v dopoldanskem času, mora torej nujno zapustiti delovno mesto, če hoče karkoli urediti v kateremkoli uradu. Zato bi bilo nemara v zvezi z razmišljanjem, kako omejiti odhajanje z dela med delovnim časom, treba predvsem porazmisliti o novem delovnem času posameznih ustanov in organizacij. Tu bi se dalo z malo dobre volje marsikaj storiti. Nerazumljivo je n. pr., zakaj v Zdravstvenem domu v Kranju slikajo zobe samo v dopoldanskem času. Prav gotovo bi se našel kak dan v tednu, ko bi lahko slikali zobe tudi popoldne.

Povsod v svetu imajo državne ustanove deljen delovni čas. Vprašanje je, če ne bi kazalo deljen delovni čas uvesti tudi pri nas. Kljub temu, da bi se režija pri tem nekoliko zvišala in bi trpelo tudi nekoliko osebno ugodje zaposlenih uslužbencev, bi pozitivne strani take odločitve nedvomno pretehtale. Predvsem bi na ta način odpadlo vsaj dve tretjini tako imenovanih upravičenih izostankov z dela. Nadalje bi se zvišala delovna storilnost v ustanovah, saj je dokazano, da človek po 4 do 5-urnem intenzivnem intelektualnem delu potrebuje vsaj nekajurni počitek. Razen tega bi posamezni uradniki lahko v rednem delovnem času prisostvovali sejam posameznim svetov in bi s tem odpadlo vprašanje preobremenitve, nadurnega dela in podobno.

Če hočemo rešiti problem delovne storilnosti, kot osnove za nadaljnji dvig življenjskega standarda naših delovnih ljudi, moramo rešiti tudi to vprašanje.

-ik

Gradbeništvu bo v perspektivi moralo opraviti znatno več del kot doslej in to predvsem na objektih družbenega standarda. Zaradi visoke stopnje gospodarske razvitosti našega okraja se bo tudi obseg gradbene dejavnosti moral gibati nad republiškim povprečjem. Medtem ko naj bi se v republiškem povprečju povečala vrednost gradbenih del na zaposlenega delavca za 22%, naj bi to povečanje v našem okraju znašalo kar 37%, oziroma 41% v celotni vrednosti gradbenih del.

Take nelahke, toda važne naloge je prevzel Okrajni ljudski odbor in z njim vsi občinski ljudski odbori

Da bi zagotovili tak porast zmogljivosti gradbenim podjetjem, so občinski ljudski odbori predvideli potrebna investicijska sredstva. Toda izmed vseh dejavnosti so malone v vseh občinah določili najmanj prav za razvoj gradbeništvu. V občini Kranj je med osmimi gospodarskimi dejavnostmi gradbeništvu daleč za gostinstvom, obrtjo, prometom itd., saj je za investicije v gradbeno stroko določenih le 65 milijonov dinarjev, oziroma komaj 0,88% od vseh 7 milijard in 357 milijonov investicij v času od leta 1957 do 1961.

V Trzinu so namenili sorazmerno še manj, in sicer 0,3%, kar pomeni 10 milijonov dinarjev. V občini Skofja Loka je za investicije v gradbeno dejavnost določeno v teh petih letih 30 milijonov.

Z mehanizacijo globoko pod povprečjem

Z večjo ali manjšo razliko je to v vseh občinah enako. Hkrati ko je govora o velikih sredstvih za gradnjo, pa hudo primanjkuje sredstev za razširitev potrebnih zmogljivosti. Večina podjetij pa dela na zelo primitivnem način brez zadostne mehanizacije, kar hudo zmanjšuje delovni učinek. Razen našega največjega podjetja »Projekt«, ki ima skoraj 80% vrednosti celotne mehanizacije vseh podjetij na Gorenjskem, resda ni moč govoriti o sodobnem načinu modernih gradenj. Kranjsko gradbeno podjetje ima na primer komaj tretjino mehanizacije na zaposlenega delavca v primerjavi s povprečnim stanjem vseh gradbenih podjetij v Jugoslaviji. Celotni okraj tu rahlo presega 50%, medtem ko je Projekt sam za tretjino iznad jugoslovanskega povprečja. Kljub sorazmerno močni razvitosti industrije in gospodarstva sploh, smo na Gorenjskem pri opremljenosti gradbene dejavnosti daleč za zveznim povprečjem. Seveda se pomanjkanje mehanizacije odraža tudi na učinku dela. Hkrati, ko je pri lanskoletnih obračunih ugotovljeno, da je vrednost opravljene delovne ure pri Projektu z

boljšo tehnično opremo dosegla 420 dinarjev, je pri Kranjskem gradbenem podjetju, s primitivnejšimi načini dela vrednost delovne ure dosegla skoraj polovico manj — 270 dinarjev.

Pri iskanju, kje so vzroki za to, da se zmogljivost gradbene dejavnosti ne dviga vzporedno s potrebami oziroma s sredstvi, ki so na razpolago za to delo, omenjajo gradbeni strokovnjaki več stvari. Mehanizacija je v nekaterih primerih tudi »nerentabilna«, kot pravijo. Vsaj če podjetje nima možnosti, da jo zmeraj uporabi. Krediti hudo obremenjujejo podjetja z anuitetami. Pri Kranjskem gradbenem podjetju so se vsa leta izogibali kreditov. Šele lani so vzeli 10 milijonov, kar pa jim zdaj zelo obremenjuje dobiček z visokimi anuitetami. Zato se gradbena podjetja očitno izogibajo investicijskih kreditov, zlasti mala in šibkejša podjetja, ki imajo največje potrebe po njih.

na Gorenjskem v sprejetem perspektivnem načrtu. Toda kljub tolakemu povečanju bo gradbena zmogljivost še vedno lahko zadostila le 75% vseh potreb. Kljub uresničitvi postavljenega načrta, ko bi vsa gradbena podjetja v 1961. letu imela letno zmogljivost 3 milijarde in 270 milijonov dinarjev, bodo še zmeraj ostajala velika denarna sredstva neizkoriščena. Še zmeraj bo veliko ljudi čakalo na stanovanja, na zdravstvene in druge objekte, za katere bo družba dala sredstva in jih ne bo moč porabiti, ker bo zmogljivost gradbenih podjetij premajhna. (Seveda se računa na pomoč podjetij izven našega območja: »Gradis« itd.).

Vzporedno s pomanjkanjem mehanizacije v gradbeni stroki hudo primanjkuje strokovnega kadra in celo nekvalificiranih delavcev. Tudi v tem primeru ni nobenih zagotovil, da bo stanje v bližnji bodočnosti boljše. Kje so vzroki? Mnenja so deljena: slabši pogoji kot v drugih dejavnostih, manjša stimulacija, nestalnost id. Res je, da za gradbeno stroko ni tolikšnega zanimanja. V Kranjskem gradbenem podjetju je od 300 delavcev samo 7 vajencev, v Projektu samo 30 itd.

Organizacija dela

Razen vseh teh in podobnih težav in problemov, ki so bolj ali manj odvisni od denarja, pa je iskati vzroke seveda tudi v industriji gradbenega materiala. Hudo primanjkuje opeke, pa tudi druge opreme. Za povečanje proizvodnje v naših opekarnah so res predvidena dokaj velika sredstva in

upati je, da bo skupno s proizvodnjo opeke iz žilindra ta vrzel postopoma zmanjšana.

Kljub vsemu pa ostane še vprašanje organizacije. Okrajni perspektivni plan predvideva, da se v Kranju osnuje odbor strokovnjakov, ki bo v okviru Sveta za urbanizem OLO proučeval vse probleme v zvezi z napredkom gradbeništvu, gradbene obrti in gradbenega materiala. Ta odbor bo gotovo imel polne roke dela, kajti mnogi trdijo, da je v slabi organizaciji gradbene dejavnosti pri nas največja in hkrati najcenejša neizkoriščena rezerva.

Samo nekaj laičnih, bežnih ugotovitev: na Jesenicah so pravkar dogradili 3 visoke stolpnice, ki so ena tik druge. Toda vsako stolpnico gradi drugo podjetje. Ob eni stolpnici stoji žerjav, ki bi lahko zadostil potrebam vseh treh. Toda ob njem so delavci postavili lesen stolp ter na primitivnejši in dražji način uredili dviganje materiala.

Podobno je pri Vodovodnem stolpu v Kranju. Na enotnem, strnjene in tesnem gradbišču delata dve podjetji. Tu je prav podobno slabo koriščenje mehanizacije in drugih sredstev kot na Jesenicah. Če bi bil tu en sam graditelj, bi dokaj boljše izkoristil strokovni kader do skladiščnikov, čuvajev, prostorov itd.

Hkrati je opaziti pri gradbenih podjetjih še eno organizacijsko slabost: skoraj nikjer niso dosledni z obrtniškim in instalacijskimi deli. A ta dela predstavljajo pri stanovanjskih gradnjah nad polovico vrednosti. Za kvaliteto teh del, ponekod pa niti za roke, se podjetja sploh ne zanimajo, kar je velika slabost.

Velika in mala podjetja?

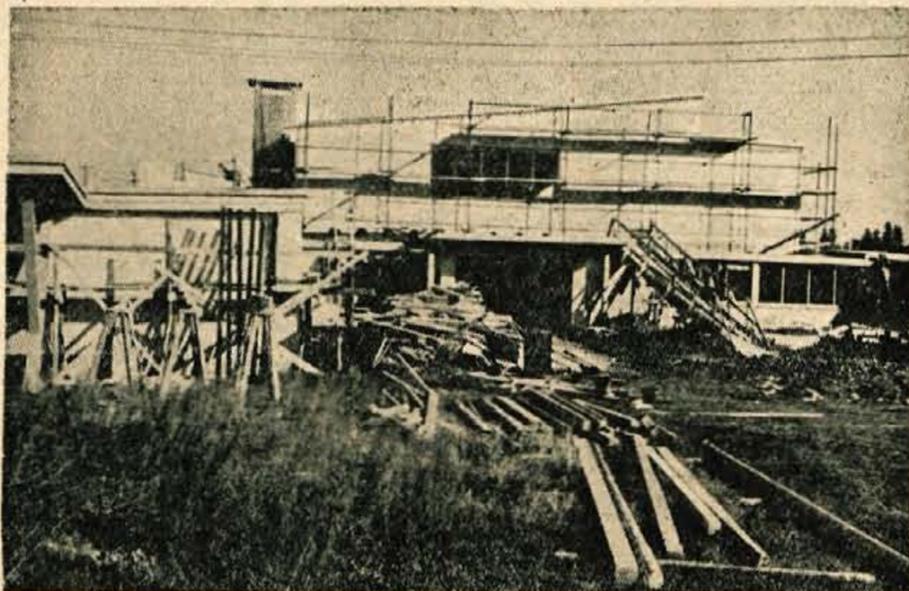
Pri vseh organizaciji dela ostaja še eno odprto vprašanje: ali usmerjati to dejavnost v večja, močnejša podjetja — ali širiti hkrati tudi mala podjetja. Čeprav že dolgo govorimo o kooperaciji v industriji, se le-te zlasti v gradbeništvu malone ne čuti. To vprašanje so zelo pogumno rešili v Celju. Pripravili so združenje vseh štirih gradbenih podjetij, med katerimi je najmočnejše SGP »Beton«. Ko smo zvedeli za to zamisel in smo se obrnili do njih z nekaterimi vprašanji, smo se predvsem zanimali, če bo po taki reorganizaciji možna konkurenca. Zagotovili so, da bodo zanj poskrbela podjetja iz drugih krajev, ki imajo v Celju svoja delovišča.

A kako bo z manjšimi, napol obrtnimi, remontnimi deli, ki jih navadno opravljajo mala podjetja? Tudi to je zagotovljeno. Novo podjetje bo imelo razne oddelke: za zemeljska dela, za nizke gradnje, za opaženje, za instalacije itd. Zagotavljajo celo pestrejše in elastičnejše opravljanje vseh takih malih del kot doslej.

Morda je vredno prav o tem celjskem primeru razmisliti. Pravzaprav je zamisel, da bi se nekatera mala podjetja pridružila večjim, vzkllila pri nas: v Trzinu, Kamniku, Kranju. Toda zamisli so ostale za občinskimi zidovi in niso bile uresničene. Pri tem je nedvomno, da mala podjetja nimajo velikih možnosti napredka.

Taki in podobni so problemi našega gradbeništvu. Pri tem ostane neodgovorjeno vprašanje, ali so naši občinski odbori, strokovna združenja in drugi res storili vse, da bi zagotovili izpolnjevanje nalog, ki so postavljene v petletnem načrtu. Vsako zaostajanje v gradbeni dejavnosti bo samo zmanjšalo predvideni življenjski standard naših ljudi. Zato zasluži gradbena dejavnost večjo pozornost!

K. M.

Gradnja Zdravstvenega doma v Kranju in šoli v Stražišču (na sliki) sta klasičen primer nepreudarnega dela

TE DNI PO SVETU

Predsednik vlade republike Indonezije Dzuanda Kartavidžaja je prispel v ponedeljek na 10-dnevni uradni obisk v Jugoslavijo. Na beograjski železniški postaji so priredili gostu iz prijateljske dežele svečan sprejem.

Predsednik Prezidija vrhovnega sovjeta ZSSR Voršilov je v ponedeljek sprejel na poslovilni obisk jugoslovanskega veleposlanika v SZ Veljka Mičunovića. Veleposlanik Mičunović se vrača v Jugoslavijo, kjer bo prevzel novo dolžnost.

Komisija za atomsko energijo ZDA je objavila, da je bila v ponedeljek v puščavi Nevada nova poskusna eksplozija, peta v sedanjih seriji ameriških poskusnih eksplozij. Eksplozijo so sprožili z balonom v višini 450 metrov nad Yucca Flatom, centrom za atomske raziskave.

V Londonu so uradno objavili, da so Zidje iz 34 dežel, ki so bili žrtve nacističnega preganjanja, dobili od Zahodne Nemčije na račun reparacij več kot 50 milijonov dolarjev. Zahodna Nemčija bo v dvanajstih letih izplačala židovskim žrtvam nacizma skupno 123 milijonov dolarjev.

V tork je začelo na londonskem letališču stavitki okrog 300 inženirjev, ker so odpustili 5 njihovih tovarišev, ki niso hoteli opravljati nadurnega dela, kakor je zahtevala družba. Če stavka ne bo takoj prekinjena, bo onemogočeno delo 4000 tehničnim uslužbencem, kar bi povsem paraliziralo promet na letališču.

V tork je v bližini Lauterbacha (Zahodna Nemčija) treščilo na tla neko ameriško vojaško letalo. Po prvih vesteh sta bila dva letala ubita.

Predstavniki britanske vojske je izjavil, da so grški diverzanti v tork ponoči vrtili nekaj bomb na vojaške avtomobile v Nikosiji (Ciper). Bombe so bile vržene verjetno s strehe nekega hotela. Človeških žrtev ni bilo, pač pa sta bila dva avtomobila močno poškodovana.

V sredo dopoldne je prispel v Beograd član Izvršnega sveta indijske Narodne socialistične stranke Ašok Mehta, ki se bo mudil pri nas 5 dni in bo gost Zveznega odbora SZDL. Na letališču je gosta sprejel in pozdravil član Zveznega odbora SZDLJ dr. Aleš Bebler.

V Amanu (Jordanija) je prispela v sredo ameriška vojaška delegacija, ki bo proučila organizacijo jordanjske vojske in njene potrebe po orožju in opremi. V zadnjem letu je dobila Jordanija od ZDA 10 milijonov dolarjev vojaške pomoči. ZDA so dobavile Jordaniji tudi več tankov tipa »Paton«.

Veleposlanika LR Kitajske in ZDA Vang Ping Nan in Jacob Beam sta se v sredo osmič sestala in nadaljevala pogajanja o sporu zaradi Tajvana. Tokratni sestanek obeh veleposlanikov je trajal dobri dve uri. Njun naslednji sestanek bo 23. oktobra.

Tunizjsko ministrstvo za informacije je v sredo sporočilo, da je Tunizija prekinila diplomatske odnose z ZAR. Do te prekinitve je prišlo po obtožbi tunizjskega delegata na zasedanju Arabske lige prejšnje sobote, da se ZAR vmešava v notranje zadeve Tunizije in da je vsako sodelovanje med obema državama postalo praktično nemogoče.

Predstavniki jordanjske vlade in britanskega veleposlanstva v Amanu so potrdili, da se bo začela evakuacija britanskih čet iz Jordanije 20. oktobra. Britanski predstavniki se pogajajo z ZAR, da bi dobili dovoljenje za prelet letal čez ozemlje Sirije.

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN GLAVNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / ODGOVORNI UREDNIK MILOŠ MIKELN / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — UPRAVE ŠT. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZDAVA OB PUN DELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 60 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI
Združeni narodi in pomoč

Združeni narodi in pomoč

»Tri četrtine prebivalcev na svetu še trpi lakoto.« — Evropa, Sovjetska zveza in Severna Amerika razpolagajo s tremi četrtinami svetovne prehranske proizvodnje, toda Azija, ki mora rediti polovico prebivalstva na zemlji, razpolaga le s 17% prehranskih proizvodov. »Povprečna življenjska doba znaša v ZDA 67 let, v Zahodni Evropi 65 let, a v Indiji samo 27 let.« — »Polovica od vseh otrok na svetu v starosti od 6 do 14 let ne ve, kaj je šola.« — »Medtem ko se je proizvodnja v razvitih deželah glede na predvojni čas povečala za 45%, je v zaostalih državah narasla samo za 5%.«

To pa je samo del ugotovitev, ki jih je dala anketa organizacije Združenih narodov o razliki med razvitimi in nerazvitimi deželami. Že iz teh nekaj primerov je razvidno, kakšen velikanski prepad zija med prvimi in drugimi in kako hitro se poglablja, če pomislimo, da prebivalstvo na zemlji, zlasti pa še v zaostalih krajih, strahotno hitro narasča. Samo Indija je dobila v zadnjih petih letih 20 milijonov novih lačnih ust, Japonska jih ima vsaka leto en milijon več itd., itd. Skratka pomoč nerazvitim deželam je danes življenjsko važno vprašanje za ves svet.

Kako so doslej reševali ta pereči problem? Bogate dežele so navadno dajale posojila ali darila, vendar pa so ob tem vedno postavljale svoje pogoje, ki so jih izkoriščale in jih še uporabljajo za lastne, predvsem za

blokovske interese. Skratka, z denarjem ali s pomočjo v drugih oblikah, so velike sile majhne ali gospodarsko slabotne dežele vpregale v svoj politični voz. Sodiijo, da so samo Združene države Amerike v zadnjih 12 letih razdelile okroglo 60 milijard dolarjev kot pomoč drugim deželam, toda tri četrtine od te vsote je šlo za vojaško pomoč. Poleg tega so razvite dežele, tako Zahodna Nemčija, Italija, Francija in Velika Britanija dobile od ZDA večjo ekonomsko pomoč kakor pa ves drugi svet.

V organizaciji ZN se je na pobudo indijskega delegata že pred 10 leti rodila zamisel, da bi pomoč razdeljevali prek nje, vendar se je šele čez nekaj let uvrstila med točke dnevnega reda generalne skupščine. Jugoslovanska delegacija jo je takoj podprla in se na vsakem zasedanju ter tudi ob drugih priložnostih v mednarodnem življenju zavzemala za praktično izvedbo te ideje. Šesta generalna skupščina je s posebno resolucijo zadala ekonomsko socialni svet, naj bi pripravil predlog posebnega fonda Združenih narodov, namenjenega za pomoč zaostalim deželam. Toda to ni bilo vseh velikim silam, saj bi se jim tako izmislilo iz rok močno orožje, s katerim vsiljujejo svoje voljo drugim državam. Začele so zavirati delo v tej smeri — ter z grožnjami, da ne bodo dajale prispevkov v fond, druge spet z drugačnimi predlogi, na primer razširitev tehnične pomoči namesto posebnega fonda in podobno. Toda kljub vsemu niso uspeli. Sicer se je stvar

nekoliko zavlekla, tako, da je ekonomsko-socialni odbor šele pred dvema dnevoma izglasoval načrt o delovanju fonda. Po njem lahko pričakujemo, da bo začel delati čez dva meseca, to je 1. januarja 1959.

Kaj je zdaj privedlo do te hitre odločitve? O tem da je treba pomagati zaostalim deželam, so si na jasnem velike sile ne zato, ker so nekatere nepsredno odgovorne za revščino in zaostalost v posameznih državah, pač pa zato, ker jih k pomoči silijo lastne gospodarske težave. Pomanjkanje surovin za njihovo obsežno in listrijo, hkrati pa premajhen domači trg je večer problem, s katerim se kapitalistične države loviijo v začaranem krogu. Lanška kriza v najbolj cvetoči kapitalistični deželi, v Ameriki, je ob velikanskih zalozah kmetijskih in industrijskih proizvodov, neprodanih avtomobilih itd., gotovo napnila tehtaico v korist obsežnejše in nepristranske pomoči zaostalim deželam. K temu se je pridružila še nužnost, da mir v svetu ne more biti ločen od razvoja odnosov v svetovnem gospodarstvu. Tako so v organizaciji ZN te dni rešili vprašanje pomoči v korist in na zahtavo tistih sil, ki zagovarjajo mir, sožitje in gospodarsko sodelovanje v svetu. Prav bi bilo, da bi prišlo do podobne rešitve tudi v razorožitvenem problemu, kajti tisti trenutki bi se začela sproščati neprecenljiva sredstva, ki služijo zdaj za koplčenje vseh vrst uničevalnega orožja, a bi lahko vsa namenila za blaginjo zaostalih delov sveta.

JELO TURK

kratko, vendar zanimivo

TRIDESET KONCERTOV VOKALNE GLASBE MED SEZONO NA BLEDU

Večeri slovenskih in jugoslovanskih narodnih pesmi in plesov so bili na letošnjih blejskih prireditvah najštevilnejši. Tudi zanimanje za te vrste predstave je bilo precejšnje zlasti med tujci.

Najpogostejša izvajalca na koncertih domače pesmi in folklorne sta bila blejska folklorna skupina in pevski zbor, ki sta nastopila v Kazini trinajstkrat, in ansambel Svobode z Jesonic s šestimi nastopi. Poleg teh pa so izvajali domače pesmi in pesmi drugih narodov Slovenski oktet (trikrat), Prešernov pev-

ski zbor iz Kranja (dvakrat), solisti ljubljanske Opere štirikrat, in gojenci Glasbene šole iz Kranja trikrat. Z jugoslovanskimi narodnimi plesi je nastopil tudi ansambel Lado iz Zagreba.

KAJ BO S BENCINSKO ČRPALKO V RADOVLJICI

Trgovsko podjetje »Zeleznina« je letos zaradi higienskih, predvsem pa varnostnih razlogov uklenilo svojo bencinsko črpalko. S tem je vse mesto z okolice brez goriv in maziv. To stanje je nezdržno ne samo zaradi silnega porazita turizma in s tem potreb po bencinu, temveč tudi zaradi večjih potreb samih meščanov. O zadevi je razpravljala Svet za blagovni promet in turizem in ugotov-

vil, da je stanje zelo pereče. Občinski ljudski odbor mora stvar vsaj začasno urediti in takoj pristopiti h kompleksni rešitvi tega problema. Zbor proizvajalcev je ta sklep sprejel in razpravljal o lokaciji nove bencinske črpalke, ki naj bi bila nekje ob glavni cesti in ne v središču mesta.

ELEKTRIČNO OMREŽJE RAZŠIRJAJO

Električni tok v blok h na Zaprcah v Kamniku je tako šibak, da bodo morali zgraditi še eno transformatorsko postajo. Še predno bo vseljilih pet novih blokov na obeh straneh Domalske ceste. Z gradnjo transformatorja so že začeli. Tudi v Tunjicah in na Meglerjevem hribu bosta potrebna nova transformatorja, toliko je v zadnjih letih zrastle novih hiš.

NOV LASTNIK PEKARNE

Pekarno Kmetijske zadruge v Medvedovi ulici v Kamniku bo prevzela slaščičarna »Vesna«. Tako je kamniška zadruga oddala že večino nekmetijskih dejavnosti, medtem ko zaradi železnine prevladuje mnenje, naj ostane še v sklopu zadruge. Zadrugi v Mostah in Komendi pa se branita oddati svoji trgovini trgovski mreži v Kamniku.

ZA VEČJO UDOBNOŠT GOSTOV V KAMNIKU

V stremljenju za moderniziranje gostinskih lokalov in boljše postrežbo gostov je restavracija Dom v Kamniku preuredila jedilnico in točilno mizo. Tako je največji kamniški gostinski obrat s svojimi 150 abonenti odpravil edino pomanjkljivost. Tudi gostilna Grčak v Kidričevi ulici se je po preuraditvi uvrstila med najlepše gostinske lokale v Kamniku.

OKRAJNE TEKME GASILCEV V ŠKOFJI LOKI

V nedeljo so bile pri gasilskem domu v Stari Loki tradicionalne okrajne tekme gasilcev za prehodni pokal Gasilsko zveze za Gorenjsko. Tekmovanja so se tudi tokrat udeležila najbolsa gasilska društva občinskih gasilskih zvez z Bleda, Kranja, Bohinja, Trzica, Radovljice in Jesenic. Zmagovalci so bili gasilci z Jesenic, ki so s tem že drugič zaporedoma osvojili prehodni pokal OGS.

500 kg JABOLK SO ZBRALI

Pionirji odreda »Crni« iz Predoselj so v teh dneh zaključili s pomembnim in koristnim delom. Zbrali so koli 500 kg jabolk, ki jih bodo brezplačno dali otroškemu vrtcu v Kranju. Pionirji iz Predoselj so že večkrat izvedli podobne akcije, za kar jim gre vse priznanje.

naša kronika

POLITIČNA ŠOLA V KRANJU IN NA JESENICAH

Na zadnjem plenumu OK ZK za okraj Kranj so razpravljali o ideološkem delu v organizacijah Zveze komunistov. Ugotovili so, da je ideološko izobraževanje v vrstah komunistov dokaj popustilo. Zato nekateri komunisti niso kos nalogam, ki jih morajo reševati pri svojem vsakdanjem delu, zlasti pa v družbenih organizacijah, samoupravnih organih in drugod.

Zato so sklenili, da se v Kranju osnuje politična šola, ki bo začela s poukom 1. novembra. Imela bo dva oddelka: v Kranju in na Jesenicah. Predavanja se bodo nadaljevala 22 tednov po trikrat tedensko. V obeh oddelkih bodo lahko sprejeli 140 slušateljev.

K. M.

LEPI NAČRTI GORENJSKE MLADINE

V soboto je bilo v prostorih STTS v Kranju posvetovanje o sodelovanju gorenjske mladine. Posveta so se udeležili člani šolskih komitejev z Gorenjske in člani Okrajnega komiteja LMS Kranj. Glavna tema posveta je bila, kako izgladiti nasprotja med delavsko, kmečko in srednješolsko mladino ter jo zblížati. Gorenjski srednješolski naj bi se zblíževali na športnih tekmovanjih, medsebojnih kulturnih gostovanjih, na lokalnih enodnevnih mladinskih delovnih akcijah, s skupnimi izleti in kratkimi političnimi seminarji.

K zblíževanju med dijako, delavsko in kmečko mladino pa bi pripomogle ekurzije (v tovarne in KZ), obiski sej delavskih svetov in šolskih odborov, kratki posveti med vodstvi mladinskih organizacij v tovarni in na šoli itd. To na bo imelo še poseben pomen — naša mladina se bo seznanila z upravljanjem tovarn, zadrug in šol, s proizvodnjo in perspektivnimi plani.

Po nekaterih krajih na Gorenjskem je prišla mladina tudi že z enodnevnimi delovnimi akcijami. Tako gradi škofjeloška mladina stadion, Jeseničani pa mislijo na gradnjo plavalnega bazena. Tudi kransko mladina že daje razmišljanje o nadaljevanju del na Zlatem polju. Ob zaključku posveta so se udeleženci domenili, da se bo v bližnjem času ustanovila posebna komisija, ki bo skrbelo za datume raznih prireditelj. V tej komisiji bodo člani komitejev osnovnih organizacij.

I. J.

SEJA OBLO KAMNIK

Na zadnji seji je Občinski ljudski odbor Kamnik pretesal plan setve pšenice rodovitnih italijanskih in avstrijskih ter domačih visokih rodovitnih sort. Čprav je bil plan sorazmerno visoko postavljen — 250 ha za italijanske in 150 ha za domače sorte — bo najbrž dosežen. Odziv je bil sprva zelo slab zlasti v ravniškem delu okrog Komende, kjer so najboljši pogoji za pridelovanje intenzivnih sort. Občina je bila zato pristillena, da je izdala 482 ponovnih odločb na temelju zakona o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč. Pač pa so gorski predeli presegli plan, pri čemer so na prvem mestu KZ Motnik, KZ Smartno in KZ Kamniška Bistrica.

ObLO je sklepal tudi o reorganizaciji podjetja »Zičnica Velika planina«, ki je postalo zdaj komunalna ustanova, za v. d. upravnika pa je imenoval tov. Antona Isteniča, načelnika oddelka za gospodarstvo.

Glede proračuna za prvih osem mesecev je bilo ugotovljeno, da je bil dosežen samo za 65% brez obvezne rezerve, kar pomeni 3% izpada. Ni pa nobene bojazni, da bi proračun ne bil dosežen kot je bil planiran, ker je dotok sredstev v zadnjih mesecih povprečno višji kot v prvi polovici leta.

Na seji so razpravljali še o stanovanjskih vprašanjih, kanalizaciji in elektrifikaciji novih stanovanjskih predelov.

ŠOFERSKI TEČAJ TUDI V PREDVORU

AMD Šnčur, ki je letos izvedlo že vrsto tekmovanj, razstav in tečajev, se je pred dnevi lotilo tudi ustanovitve avtomoto sekcije v Predvoru. Uspeh ni izostal, kaj hitro se je zbralo v Predvoru 32 ljubiteljev avtomoto športa, v tork pa se je že začel prvi šoferski tečaj.

-an

obrazi in pojavi

KRUH, BOKS IN ŽENSKÉ

Vsak dan se srečujeva pri kosilu. Miren človek je. Danes pa je pridružen, mahal z rokami in govoril, govoril. Nazadnje sem zvedel tole zgodbo:

»Prepričan sem bil, da me vleče ta ženska. In prosim, to ne kogar koli, temveč mene, zapriscenega sanitarnega inšpektorja. Nič za to, če sem sedaj samo na dopustu v tem kraju, na zaslužnem oddihu tako rekoč po trudopolnem delu in nešteto krat oznojeni plesi: higienski predpisi veljajo za vsa država, povsod in ob vsakem času, jaz pa sem družbi odgovoren za izurjevanje higienskih predpisov...«

Pred pekarno stoji vrsta žensk. Na rokah pestujejo štruce domne zamesenega kruha. Hvala bogu (oprostite, ampak ta nesocialistična fraza mi še vedno uhaja z jezika), sanitarnim predpisom je zadolženo: vsaka štruca je lepo pokrita s prtičkom, ki, rekel bi, že na zunaj nekako razodeva življenjski standard družine. Vendar to ni moje področje, ker me take vrste ankete ne zanimajo. Po prtičku bi namreč težko presodil, ali je družina štiričlanska ali ne: življenje družin z več kot štirimi člani nas pa zdaj tako in tako ne zanima. Vsaj tistega, ki redno prebira ankete o življenju štiričlanskih družin v naših časnikih, ne more zanimati. Lahko pa da bere časnik in ima pet otrok. V tem primeru... Ampak to ni moje področje.

Kdor bi jih mimogrede pogledal, ženske s štrucami namreč, bi verjel, da stojijo pred posvetovalnico za materje z otroki. Tako zelo so te z belimi prtički prekriti štruce podobne dojenčkom. Vsaj meni se tako zdi. V svoj zavovar za tako primero pa pripominjam, da z dojenčki

nisem imel nikdar nič opraviti. Sem namreč resnično neoženjen samec. Poznam pa tovariša, ki je oženjen, pa je kljub temu samec, in drugega, ki je samec, pa je stokrat na slabšem, kakor če bi bil oženjen.

Pekarna je odprta in pek sprejema kruh v peko. Nekam sumljivo se maje in zaudarja — oprostite, opazil sem, da vi po kosilu pijete samo radensko. Upam, da vas ne žali, če rečem, da pek zaudarja. Menda so ženske tega že navajene, veste. Končno je kruh v pekarni in vrste pred vrati ni več. In zdaj pride tisto, kar me je tako razburilo.

Kruh je opoldne pečen. Običajno namreč. To poudarjam, prosim! Danes je pa opoldne stala pred pekarno gruča ženske in se razburjeno pogovarjala. Saj si lahko mislite, kakó je, kadar se gruča ženske razburjeno pogovarja, kajne? Dve jokata. Zakaj? Vprašam vas, zakaj?

Jasno, jaz ne vem, zakaj.

»Boste takoj zvedeli, zakaj. Prva je zvonila pet minut, celo »halo!« je nekajkrat zahlicala, toda vse ni prizadevanje ni rodilo uspeha. (Ni posvečena ta fraza, kaj? Zelo všeč mi je, da se tudi uspeh lahko rodi.) Tedaj se je z grozo zagledala v police za kruh. Njena pekača je stala tam med drugimi, tudi prtiček je bil še na njej in testo... Testo je že štiri ure vzbajalo, že davno izgubilo svojo prvotno obliko in kakor sneg v marcu žalostno viselo čez robove ter sililo k tlom. Povsod po policah — samo testo! Štruce so že davno naredile križ čez svoje samstvo; združile so se v dvojčke, trojčke, petorčke — vsa policja je bila le še ena velika, dolga štruca, brez oblik in dimenzij.

Stranke so druga za drugo prihajale v lokal in obupano zrle na katastrofo v krušnih policah. Potem so se umaknile ven na bojni posvet. Ko so se spet vrnile, so odprtih ust obstale med vrati. Sredi med njihovimi štrucami je stal pomočnik in jih evocirno boksal (štruce namreč) in počenjal že vse druge mogoče akrobacije, da bi jim vrnil prvotno obliko. Med podboji vrat se je naslanjal pek s celim naročjem prtičkov v rokah in sentimentalno blagoslavljal pomočnikovo telovadbo. Štruce pa — kakor uporni tlačani: vsak udarec so vrnile že z večjo grbo. Testo je padalo po tleh, pomočnikove boste noge so ga gazile in tako na najcenejši način asfaltirale pod.

Slednjič so ženske prišle do sape in na skrušenega peka ter atleta ob policah se je vtila povodenj psok. Ne bom žalil vaših tenkočutnih ušes s tem, da bi jih ponavljal. Končno je prevladalo vprašanje, kdaj bo kruh pečen. Pek jih je užaljeno pogledal in zagrgal:

»Jije že peč-en!«

Pomočnik pa:

»Prihodnji teden vprašajte!«

Fizičnemu obračunu, ki je grozil, sta se oba glavna junaka raje umaknila. In zdaj, ko so ženske spet pogledale svoj kruh, se je najprej eni, potem pa še nekaterim izvil vzklík:

»Ah, v mojeja sta pridala rozine!«

Pomočnik pa je samo skrivnostno zamahnil z roko in — vse rozine so se vzdignile pod strop. Prosim vas, na štruch so rojile muhe! Ali ni to najbolj grobo kršenje sanitarnih predpisov? In najhuje: nič ne morem storiti, čeprav sem sanitarni inšpektor!«

FRANCE BITENC

Obrtniki ne bodo zvišali cen

Sklep Upravnega odbora okrajne Obrtne zbornice - Občinski odbori bodo morali na novo proučiti davne postavke nekaterih pavšalistov, ki sicer ne bodo mogli obdržati cen uslugam na sedonji višini

V sredo popoldne je v Kranju zasedal upravni odbor okrajne Obrtne zbornice. Razpravljali so predvsem o položaju gorenjske obrti po nedavnem zvišanju cen nekaterim artiklom in sprejeli v zvezi s tem sklep, ki ga v celoti objavljamo. V razpravi so načeli tudi nekatere druge obrtne probleme, ki so v zadnjem času postali zelo aktualni; o tem bomo izčrpnije poročali v eni prihodnjih števil.

Upravni odbor Obrtne zbornice za okraj Kranj je proučil nove ukrepe Izvršnega sveta Zvezne ljudske skupščine, ki imajo namen zagotoviti izboljšanje življenjskih pogojev delavcev in uslužbencev. Proučil je tudi položaj obrtnih gospodarskih organizacij družbenega in zasebnega sektorja, ki je nastal v zvezi z navedenimi ukrepi. Ugotovil je, da je povečanje realne plače tako obrtnih kakor tudi drugih delavcev možno le, če ostanejo cene obrtnih izdelkov in storitev kakor tudi vseh ostalih artiklov, na nivoju z dne 30. septembra t. l.

Pri proučevanju stanja sredstev gospodarskih organizacij in vprašanja povečanja plač delavcev je prišel do zaključka, da večina gospodarskih organizacij zmora povisati plače na račun svojih skladov. Pri tem pa bodo nastale težave pri tistih obrtnih podjetjih družbenega sektorja, ki so izključno uslužnostnega značaja. Tem podjetjem bodo morali občinski ljudski odbori posvetiti posebno pozornost ter jim pomagati med drugim tudi z znižanjem pavšalnih obveznosti. Pri nepavšaliranih podjetjih se bodo povečala sredstva zaradi povečane minimalnega osebnega dohodka. Povečani izdatki za plače delavcev in nagrade vajencev znašajo pri zasebnikih okoli 1000 din mesečno povprečno na enega obrtnika in ne predstavljajo bistvenega povečanja režijskih stroškov.

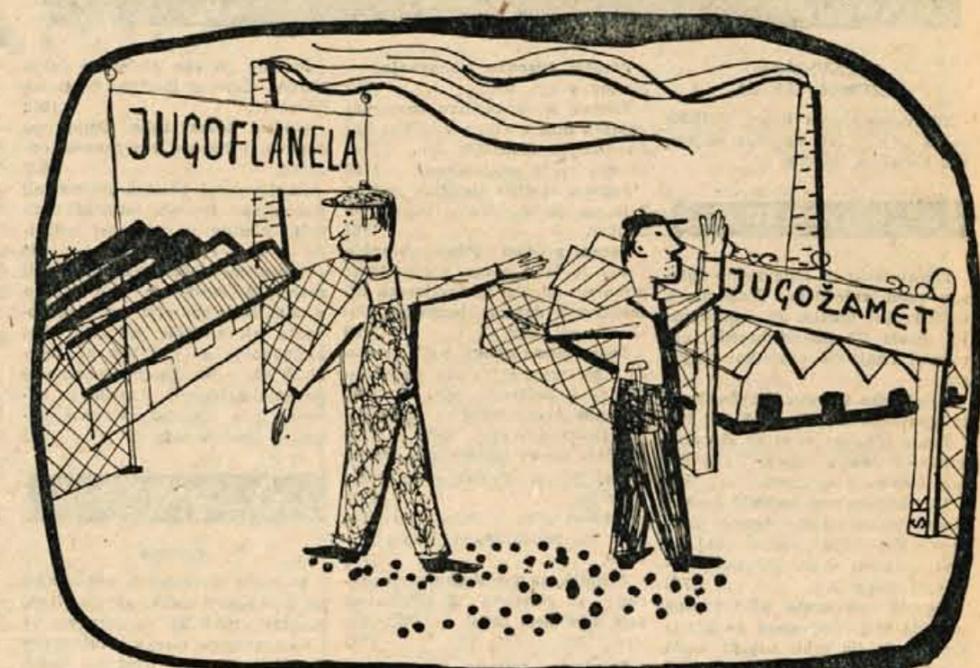
Za povečanje cen obrtniškim izdelkom in storitvam po mnenju upravnega odbora zbornice ni upravičenih razlogov. Povečanje cen je možno le na podlagi temeljite proučitve stanja v gospodarski organizaciji, izdelane kalkulacije, s tem da vsako tako povisane odobri občinski ljudski odbor.

danih predpisov, ter bo vse primere za katere bo zvedela, javljala pristojnim organom.

Izpolnjevanje družbene vloge obrtne zbornice je v veliki meri odvisno tudi od potrošnikov. Njihova dolžnost je, da vse primere ugotovljenega dvigovanja cen javljajo občinskim ljudskim odborom in zbornici.

Upravni odbor Obrtne zbornice je prepričan, da bo obrtništvu ne glede na sektor v polni meri razumelo napore socialistične skupnosti za izboljšanje življenjskih pogojev in se realizaciji teh prizadevanj pridružil z izpolnjevanjem organizacije dela v podjetju, z zmanjšanjem režijskih stroškov in povečanjem delovne storilnosti ter tako preprečilo potrebe po zvišanju cen.

V nekaterih podjetjih se v letu dni izmenja polovica zaposlenih

»Kaj me briga — v JUGOFLANELI je boljše, grem pa tja!«
»Kar radi me imejte — ampak jaz grem v JUGOZAMET, tam je boljše!«

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH NOVE TRGOVINE

Občinski ljudski odbor v Radovljici je na svoji zadnji seji sprejel sklep, da bodo takoj ustanovili novo trgovsko podjetje — drogerijo. Ta lokal se v zadnjih letih zelo pogrešali zlasti tujci, pa tudi domačini. Glede uslužbenca tega lokala je že poskrbljeno, druga stvar pa so prostori. Te bo novemu lokalu morala odstopiti sedanja knjigarna. Pravijo, da novi prostori za knjigarno ne bodo problem, ker knjigarna rabi manj prostorov kot lokal živilske stroke, ki mora imeti tudi skladišča.

Zbor proizvajalcev se je bolj kot za drogerijo navduševal za trgovino s sadjem in zelenjavo, ki je Radovljica tudi nima, in za delikateso, ki bi bila odprta ves dan in kjer bi turist lahko dobil vse, kar potrebuje. Prodajanje sadja in zelenjave na cesti prvič ni higienično in drugič niti najmanj privlačno za tujce — tu-

riste. Take vrste preskrba pa tudi ni stalna ampak le priložnostna, zato zahtevam naraščajočega turizma še zdaleka ne odgovarja. Občinski ljudski odbor je sprejel sklep o ustanovitvi novega trgovskega podjetja in prodajaln, ki so bile do sedaj last kmetijskih združenj. Po določbah družbenega in perspektivnega plana gospodarskega razvoja radovljiške občine se morajo namreč kmetijske zadruge posvetiti svoji osnovni dejavnosti — kmetijstvu ter opustiti trgovsko udejstvovanje, ki je do sedaj predstavljalo temelj njihove dejavnosti. S tem v zvezi so odpadle prodajalne kmetijskih združenj. Te pa so zaradi zadostitve potreb potrošnikov potrebne in je njihov obstoj nujen, zato je bilo treba ustanoviti iz njih novo trgovsko podjetje, ki bo imelo sedež v Radovljici, poslovalnice pa v Radovljici, Mošnjah, Brezjah, Srednji Dobravi in Lancovem. In prav v

okviru tega podjetja bi bilo morda mogoče najti lokal za trgovino s sadjem. Dolgo ne bo več mogoče odlašati. Eden od odbornikov zbora proizvajalcev si je na zadnji seji zastavil vprašanje: kaj je potrebnejše: drogerija ali trgovina s sadjem? Mnenja so bila deljena, nazadnje pa so sklenili, da se zdaj drogerija sicer ustanovi, ker prostori in sedanji knjigarni za trgovino s sadjem ne pridejo v poštev, da pa mora Občinski ljudski odbor čimprej poskrbeti tudi za trgovino s sadjem.

3.

beležka

ŠKODLJIVA KONKURENCA AUTOBUSNIH PODJETIJ

Na avtobusni postaji v Radovljici so tri enako velike deske, na katerih so označeni odhodi in prihodi avtobusov. Potnik, ki na primer želi od tam na Bled, v Ljubljano ali Kranj, se kaj lahko zmoti, če gleda samo na eno desko. Pregledati mora vse tri, skakati okrog vogala (zaradi boljše preglednosti niso vse deske na isti strani poslopja) in iskati, kje je označen zanj najprimernejši odhod avtobusa.

Prav podobno ali z malo razlike je tudi na Bledu, v Kranju — po vseh naših avtobusnih postajah. Gre za tri samostojna prevozna podjetja: SAP Turist-biro, »Avtopromet« in »Transturista«. Toda potnika prav malo zanima lastnik avtobusa. Potnika zanima zgolj to, kdaj avtobus odpelje. Zato bi vsi želeli, da bi med podjetji dosegli toliko medsebojnega razumevanja, da bi sestavili enotne vozne rede, oziroma, da bi postavili enotne deske z voznimi redi na avtobusne postaje. To bi bilo mnogo ceneje za podjetja, za potnike pa dosti bolj pregledno in preprosto.

Ta oblika konkurence je za potnike najbolj vidna in očitna. Zato o drugih, škodljivih pojavih morda ne vedo toliko, razen, če se ni komu zgodilo, da je moral sredi poti izstopiti, ker je imel vozni listek za avtobus drugega podjetja in podobno.

Letošnjo pomlad, tako pravijo na Bledu, so bili vozni redi avtobusov pozno objavljeni. To je oviralo tudi turizem v začetku sezone. Kje so bili vzroki? Baje v tem, ker se je vsako podjetje obotavljalo objaviti vozni red, in sicer v strahu, da bi mu konkurenca potem škodovala. Govori se o primeru, ko je podjetje postavilo vozni red z odhodom avtobusa ob 6. uri. Toda koj za tem je tudi drugo podjetje postavilo vozni red z odhodom ob 5,45 uri, se pravi četrt ure prej in odvzelo malone vse potnike. Torej: tisti, ki je prvi objavil vozni red, je »potegnil kratko«.

Take in podobne primere vedo povedati ljudje. Še več bi jih morda zvedeli pri vsakem od imenovanih podjetij. Morda le s to razliko, da bi vsak navedel nepravilnosti drugih.

Gotovo je koristno, da na Gorenjskem in celo na istih mestih konkurira več podjetij s svojimi prevoznimi uslugami. Toda potrebno bi bilo vendarle vsklajevati nekatere stvari, ki očitno niso v korist ne podjetjem, še manj pa potnikom - potrošnikom.

M. Berger

K. M.

Družbeno upravljanje v največji zdravstveni ustanovi v Kranju

Družbeno upravljanje zdravstvenih ustanov in torej tudi Zdravstvenega doma v Kranju je bilo uvedeno v juliju 1953 in je v primerjavi z delavskim samoupravljanjem razmeroma še mlado. Zato še ni mogoče beležiti izredno pomembnih uspehov družbenega upravljanja s področja zdravstva; pač pa lahko ugotovimo, da je javna zdravstvena služba v Kranju v zadnjih štirih letih izredno hitro napredovala in da tega procesa še nismo zaključili.

Če hočemo pravilno oceniti uspehe družbenega upravljanja s področja zdravstva v naši občini, je prav, da pregledamo nekaj statističnih podatkov, ki nam zgovorno pričajo o stalnem napredovanju javne zdravstvene službe. Tako je bilo n. pr. leta 1953 sedem splošnih in tri specialistične ambulante, ena šolska zobna ambulanta, dva dispanzerja ter pet posvetovalnic za otroke in matere. V letu 1956 pa imamo že 12 splošnih in 9 specialističnih ambulant, 2 šolski zobni ambulanti, 3 dispanzerje in 9 posvetovalnic. Tudi porast medicinskega kadra v zdravstvenih enotah od leta 1953 do leta 1956 kaže nenehno napredovanje zdravstvene službe. Tako smo imeli v Zdravstvenem domu v Kranju leta 1953: 3 uslužbence z višjo strokovno izobrazbo, 5 s srednjo in 8 z nižjo strokovno izobrazbo; v letu 1956 pa 10 z višjo izobrazbo, 25 s srednjo in 40 z nižjo strokovno izobrazbo.

Zdravstveni dom v Kranju je ustanova s samostojnim finansiranjem in opravlja svoje storitve proti plačilu. Prav zaradi tega se stavi na organe upravljanja tega zavoda državljani, ki jih izvoli ljudski odbor in člani, ki jih izvoli delovni kolektiv, razen tega pa še predstavniki socialnega zavarovanja. To je povsem razumljivo, saj je pri nas večina državljanov zdravstveno zavarovanih in plačuje zanje vse stroške socialno zavarovanja.

S kakšnimi nalogami se mora, oziroma bi se moral organ družbenega upravljanja največje zdravstvene ustanove v Kranju temeljiteje baviti? Menim, da bi moral

upravni odbor poleg številnih nalog, ki mu jih nalaga republiški zakon o zdravstvenih domovih in ki jih je do sedaj z veliko skrbjo pravilno reševal, imeti pred očmi kot eno prvenstvenih nalog še to: Res je, da je socialno zavarovanje plačnik vseh storitev, vendar so čestni primeri, da splošni zdravniki vse preveč pošiljajo k specialistom bolnike za zadeve, ki bi jim morali biti sami kos. — Drugo vprašanje je nadaljnje postopno nameščanje višjega in srednjega kadra, kajti pogosti so primeri, da v nekaterih ambulantah zaradi pomanjkanja kadra nadurno delajo isti zdravniki, s čemer se — razumljivo — poleg vsakdanje-

ga dela in opravljanja dežurne službe izčrpavajo in jim ni omogočeno, da bi se poglobljali v zdravstveno problematiko. Zaradi takšne situacije tudi ni mogoče, da bi se zdravniki še temeljiteje ukvarjali s preventivnim delom — preprečevanjem boleznim. Zato mora upravni odbor, če hoče, da se bo kaj več spremenilo v korist preventivne in patronažne službe, docela razčistiti obsežno problematiko preventivne dejavnosti.

Tudi o odnosu zdravstvenega osebja do bolnikov je upravni odbor do sedaj premalo razpravljal. Čeprav v ustanovi ni bilo dosti pritožb s strani zavarovancev (morda nam jih bolniki niti niso

hoteli iznesti), se večkrat pripeti, da prehitro zvalimo krivdo na zavarovance. Ob temeljiti proučitvi pa ugotovimo, da je bila vzrok negotovnosti zavarovancev nevljudnost šoferja ali spremljevalca rešilnega avtomobila, zdravnikova premajhna pozornost do pacientove bolezni ali pa zadržanost bolničarke v ambulanti in streljnice na oddelku. Povsod imamo opravka z državljani, ki so v času bolezni mnogo bolj občutljivi kot sicer, zato mora biti naš odnos do njih takten. Prijazna beseda le bolnikom nujno potrebna — včasih prav tako kot strokovna pomoč.

Nešteto je še drugih perečih vprašanj, ki jih mora upravni odbor reševati v skrbni za nadaljnje razvijanje socialističnih odnosov med ljudmi. Upravni odbor mora n. pr. zaradi omejitve zasebne prakse skrbeti za ojačanje javne zobozdravstvene službe, omogočiti preko merodajnih organov, da se potek gradnje novega zdravstvenega doma in bodoče rešilne postaje pospeši in da se že sedaj zagolove stanovanja za številne nove zdravstvene delavce, ki jih bo potrebno z otvoritvijo novega doma namestiti, itd.

Prav bi bilo, da bi člani upravnega odbora seznanjali državljane preko tiska, predvsem pa preko zborov volivcev z vprašanji s svojega področja ter bi tam tudi dobivali napotila za nadaljnje delo. S tem bo organ družbenega upravljanja zbudil pri volivcih zanimanje za svoje delo in državljani bodo znali mnogo bolj upoštevati težkoče in ceniti materialna sred-

stva, ki jih daje družba v korist javne zdravstvene službe.

Ko sem vprašal predsednika upravnega odbora Zdravstvenega doma Milana Regovca, kaj meni o nekaterih najvažnejših bodočih nalogah ustanove, mi je odgovoril, da so trenutno vsa prizadevanja upravnega odbora usmerjena predvsem h gradnji zdravstvenega doma, da bi tako čimprej dobili nove prostore. Potrebno je tudi urediti, da se bo javna zdravstvena služba v Cerkljah razvijala pod normalnimi okolnostmi in upati je, da bo zgradba SLP za potrebe tamkajšnje zdravstvene službe kmalu adaptirana. Tudi na Jesenicah bo potrebno dobiti druge prostore.

Tudi zobozdravstvo je velik problem. Z nujno namestitvijo novega zobozdravstvenega kadra bo treba vse naše napore osredotočiti k vprašanju, kako omogočiti javni zobozdravstveni službi nove ordinacijske prostore, o čemer že razpravljajo, ter odpreti tudi zoben ambulanto v Preddvoru, s katero bo omogočeno zobozdravstveno varstvo prebivalcem Jezerskega, Preddvora in Kokre. Ob koncu je predsednik pripomnil, da je nalog precej več, da pa so omenjene zaenkrat najvažnejše.

Ni bil moj namen, da s tem člankom osvetlim dosedanje uspehe dela organov družbenega upravljanja, pač pa, da javnost seznanim s številnimi problemi, ki se vsakodnevno pojavljajo pred upravnim odborom doma. Te pa bo mogoče uspešno reševati le s tesnim sodelovanjem vseh članov upravnega odbora z upravnikom in celotnim kolektivom Zdravstvenega doma, v katerem naj pridejo med člani do izraza iskrenost, nenehna prizadevnost in politično-družbena zavest. Ni dvoma, da bo upravni odbor naletel ob takšnem sodelovanju na vso podporo organov ljudske oblasti.

gorenjski obveščevalac

ZDRAVNIŠKA
DEZURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljen 10, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 20 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglašnega oddelka je: Kranj 475. Dekle vladno prosi za skromno sobico v centru mesta. Plača dobro. Naslov v oglašnem oddelku. 1749

12. oktobra sem izgubila svetlo-modro jopico od Pševga do Zabanice. Najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne. Novak Antonija, Cepulje 3. 1779

Izgubil sem očala od Titovega trga do Huj. Poštenega najditelja prosim, da jih proti nagradi odda v oglašni oddelku. 1780

Iščem gospodinjico, staro 40 let, z malo pokojnine, ki zna delati kmečka dela. Plača po dogovoru. Po smrti zapustim svojo zapuščino. Naslov v oglašnem oddelku. 1781

Obveščamo cenjene odjemalce, da bomo od sobote 18. oktobra naprej razdeljevali mleko namesto ob nedeljah že ob sobotah popoldan. Mlekarna, Kranj. 1782

Prodajam dobro ohranjeno samsko spalnico. Naslov v oglašnem oddelku. 1783

Prodajam žensko kolo skoraj novo in radijski sprejemnik »Orion« za 40.000 din. Kapus Cilka, Lesce 119. 1784

ZAHVALA

Borcu, ki se je boril za našo svobodo in dobremu prosvetnemu delavcu — predavatelju strokovnih predmetov na vaj. šoli Cerklje — hvala za trud in časten spomin ob njegovi smrti.

Ravnatelj, učitelji, vajenci in mizarji iz Cerklj

Prodajam trisobno stanovanje. — Naslov v oglašnem oddelku. 1785

Prodajam novo vseljivo enostanovanjsko hišo z vrtom v bližini Radovljice za 3.300.000 din. Šifra: »Prepis plača prodajalec«. 1786

Prodajam vzdržljiv štedilnik levi na 2 in pol plošči. Senk, Hrastje 50, Senčur. 1787

Poceni prodajam dobro ohranjen veliki in mali boben s potrebnim priborom (činele) in čevljarstvo stikalnico z dvema blazinama. Naslov v oglašnem oddelku. 1788

Imam plemenskega kozla, staroga 8 mesecev, švicarske pasme. — Naslov v oglašnem oddelku. 1789

Kupim vsako množino suhih butar. Pekarna Wilfan, Tržič. 1790

Iščem mesto skladiščnika. Imam 10 let prakse. Naslov v oglašnem oddelku. 1791

Prodajam mizo iz trdega lesa 140 krat 80. Notar Ivana, Zupancičeva 9. 1792

Mizarskega pomočnika, samostojnega, za stavbena in pohištvena dela sprejem takoj. — Pečenko, Kranj, Stara cesta 10. 1793

Sprejem delavko za sostanovanje na deželi. Naslov v oglašnem oddelku. 1794

Oddajam sobo z dvema posteljama za 6 mesecev. V poštev pridejo moški. 1795

Prodajam radio in žensko kolo. — Ponudbe oddati v oglašni oddelku. 1796

Pomožnega delavca, vojaščne prostega, ki bi imel priliko pričeti se kleparske obrti, sprejem takoj. Naslov v oglašnem oddelku. 1797

Našla sem jopico pred gostilno Lakner na Kokrici pri Kranju. — Lastnik jo dobi pri Snedic, Kokrica 51. 1797

Prodajam umivalnik (marmornata plošča, otroško posteljico in globok voziček. Gorenjesavska 13/II - levo. 1798

Deske, plohe, gradbeni les žagan in tesan malo rabljen ugodno prodajam. Poizve se na Suhl 25 pri Kranju. 1799

Prodajam posteljo z nočno omario. Naslov v oglašnem oddelku. 1800

Prodajam zelo dobro ohranjeno dekliško spalnico iz mehkega lesa, belo pleskano. Torkar Liza, Lesce štev. 11. 1801

Prodajam otroško posteljico dolgo 150 cm. Carman Emilija, Cesta na Klanc 11. 1802

Oddajam ženski sobo. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 1803

Kupim ročni voziček rabljen ali pokvarjen. Prodajam otroški tricikelj. Naslov v oglašnem oddelku. 1804

Sposobna računovodkinja želi zamenjati mesto in želi službo v manjšem podjetju kot računovodja ali v večji industriji kot knjigovodja ali podobno na Jesenicah ali v Kranju. Enosobno stanovanje zaželeno. Ponudbe z navedbo pogojev pod »Vestna« oddati v oglašni oddelku. 1805

OBJAVE

RAZPIS

Komisija za razpis delovnih mest pri Komunalni banki okraja Kranj razpisuje natečaj za sprejem v službo večjega števila uslužbencev za podružnice v Kranju, Škofji Loki, Radovljici, Tržiču, Bledu in na Jesenicah.

Pogoj za sprejem je dovršena Ekonomska srednja šola, ali dovršeni osem razredov gimnazije.

Plača po Uredbi z odgovarjajočo položajno plačo. Nastop službe po dogovoru.

Prošnja z navedbo šolske in strokovne izobrazbe ter dosedanje zaposlitve dostaviti najkasneje do 30. novembra 1958 na naslov: Komunalna banka okraja Kranj — Kranj.

KB okraja Kranj

RAZPIS

Razpisna komisija Zdravstvenega doma Kranj razpisuje na podlagi 33. in 37. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLRJ številka 53/57)

1 MESTO VODJA PISARNE
1 MESTO RACUNSKEGA REŽISERJA — delo v materialnem knjigovodstvu.

Pogoji: za delovno mesto pod št. 1. ekonomska ali administrativna šola z najmanj 2-letno prakso, znanjem strojepisja in stenografije.

Za delovno mesto pod št. 2. polna srednja ali nižja strokovna izobrazba.

Plača po veljavnih predpisih. Nastop službe takoj. K pravilno kolokovani prošnji je treba priložiti izčrpan življenjepis.

DOPISNI TEČAJI:

Kakor vsako leto prireja Ljudska univerza tudi letos dopisne tečaje, ki imajo namen pomagati delovnim ljudem razširiti njihovo obzorje in jim nuditi dopolnilno pošolsko izobrazbo. S tem namenom prireja Ljudska univerza sledeče tečaje:

Dopisni tečaj iz osnov knjigovodstva (za začetnike);

Dopisni tečaj višje stopnje knjigovodstva za proizvodno panogo (podjetja in obrati);

Dopisni tečaj višje stopnje knjigovodstva za trgovino in gostinstvo;

Dopisni tečaj iz knjigovodstva za zadrage, ki se deli na začetni tečaj, na prvi nadaljevalni tečaj in na drugi nadaljevalni tečaj.

Vsa učna snov je prirejena izključno za združno gospodarstvo. Dopisni tečaj iz poslovne korespondence in komercialnega poslovanja.

Prijave za vse tečaje sprejema Uprava Ljudske univerze, Ljubljana, Cankarjeva 5/III. Vse potrebne informacije dobite istotam. Rok za prijave je do konca meseca oktobra.

ZAPORA CESTE
TRŽIČ-BEGUNJE

»Uprava za ceste OLO Kranj sporoča, da bo cesta III. reda številka 1313 Lesce — Begunje — Tržič zaradi gradnje vodovoda na odseku Begunje — Bistrica pri Tržiču zaprta za ves promet od 20. oktobra do 4. novembra 1958. V tem času je edino možen promet za Tržič in obratno preko Bistrice, Kovorja in Podbrezjaj.«

Okrajni UPZ Stane Zagar, Kranj obvešča vse člane zbora, da se obvezno udeležijo seminarja, ki bo v soboto 18. oktobra v Kranju. Po seminarju odhod v Brda. Obleka navadna. Predsednik.

RAZPISUJEMO

mesto upravnika Planinskega doma na Gorjušah. Ponudbe poslati predsedniku uprave domov ing. Zajec Vasi, Zelezniško transportno podjetje. Ulica Moša Pijade.

»PARTIZAN« STRAŽIŠČE
KRANJ

prireja

PLESNE VAJE

s pričetkom 19. oktobra 1958

Tečaj:
ZACETNIŠKI od 14. do 16. ure.
NADALJEVALNI od 16. do 19. ure.
Izkaznice za začetnike dobite v predprodaji v gostilni pri Benediku tel. 151. Ples vodi Marjan Maroid. Igra škofjeljski jazz.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 17. oktobra ob 15.30 uri amer. vstavitveni film »NAJHITREJŠI REVOLVERAS ZMAGUJE«, ob 17.30 in 20. uri amer. barv. cinemascope s stereofonskim zvokom »ZVEZDA JE ROJENA«, 18. oktobra ob 15. uri premiera angl. filma »PIGMA-LIONE«, ob 17. in 19.30 uri amer. barv. cinemascope »ZVEZDA JE ROJENA«, ob 22. uri premiera francoskega filma »KO BI VSI FANTJE SVETA«, 19. oktobra ob 9. uri amer. barv. film »STEZA SLONOV«, ob 10.30 uri angl. film »PIGMA-LIONE«, ob 13. uri premiera amer. barvnega filma »DZUBILI«, ob 15.30 in 20. uri amer. barv. cinemascope s stereofonskim zvokom »ZVEZDA JE ROJENA« — zadnjikrat.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 18. oktobra ob 19.30 uri amer. barvni film »STEZA SLONOV«, 19. oktobra ob 15.30 in 19. uri francoski film »KO BI VSI FANTJE SVETA«.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE, 18. oktobra ob 18. in 20. uri angleški film »PIGMA-LIONE«, 19. oktobra ob 15.30 in 19. uri ameriški vstavitveni film »NAJHITREJŠI REVOLVERAS ZMAGUJE«.

NAKLO, 18. oktobra ob 19. uri amer. vstavitveni film »NAJHITREJŠI REVOLVERAS ZMAGUJE«, 19. oktobra ob 17. uri ameriški barvni film »STEZA SLONOV«, ob 19. uri ameriški barvni film »DZUBILI«.

»RADIO« JESENICE, 17. oktobra ob 18. in 20. uri angl. barvni film »SEMENJ ZELJA«, 18. oktobra ob 16. uri ital. film »VRNITEV V ŽIVLJENJE«, ob 18. in

20. uri »GRENKA ZMAGA«, 19. oktobra ob 16.30 in 20. uri francoski cinemascope »GRENKA ZMAGA«. Dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

»PLAVZ« JESENICE, 17. oktobra ob 18. in 20. uri rusko bolgarski film »HEROJI S ŠIPKE«, 18. oktobra ob 18. in 20. uri francoski cinemascope »GRENKA ZMAGA«, 19. oktobra ob 10.30 uri matineja mladinskega filma, ob 16.30 in 20. uri angleški barvni film »SEMENJ ZELJA«.

ZIROVNICA, 18. in 19. oktobra francoski film »PRIMER DR. LAURENTA«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 20. uri.

DOVJE, 18. in 19. oktobra rusko bolgarski film »HEROJI S ŠIPKE«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 19. uri.

BLED, od 17. do 20. oktobra ameriški barvni kriminal. film »KLJIČI M ZARADI UMORA«. V petek ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri in v nedeljo ob 14.16, 18. in 20. uri ter ob 10. uri dopoldan matineja.

RADOVLJICA, od 17. do 19. oktobra amer. barv. cinemascope »MED NEBOM IN ZEMLJO«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 17.30 in 19.30 uri. (Zaradi izredne dolžine filma samo dve predstavi.)

LJUBNO, 18. in 19. oktobra francoski barv. film »IMEL SEM 7 HČERA«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

»SORA«, SKOFJA LOKA, od 17. do 19. oktobra žeski barvni film »DOBRI VOJAK ŠVEJK«.

»KRVAVC« CERKLJE, 18. in 19. oktobra amer. barv. film »DALJNA OBZORJA«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

DUPLICA PRI KAMNIKU, 18. in 19. oktobra amer. kavboj. barv. film »BORBA ZA POSEST«. V soboto ob 19. uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

ZIRI, 18. in 19. oktobra italijanski film — zgodovina, drama »ATILJA«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 19.30 uri.

»PREDILEC« SK. LOKA, 18. in 19. oktobra amer. barv. film »BOSONOGA KONTESA«.

»OBZORJE« ZELEZNIKI, od 17. do 19. oktobra franc. film »OCE, MAMA, SLUŽKINJA IN JAZ«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15. in 19.30 uri

NESREČE

POZAR NA BRNIKIH

V nedeljo ob devetih zvečer je pričelo goreti gospodarsko poslopje Franca Stuparja iz Zg. Brnikov št. 70. Pogorelo je podstrešje stanovanjskega in gospodarskega poslopja, celotni letošnji pridelek in pohištvo. Materialno škodo cenijo na približno 2 milijona dinarjev.

TRČENJE ZARADI NEPRE-
VIDNOSTI

V nedeljo ob pol desetih dopoldne je prišlo na cesti III. reda pri Zvirčah pri Kovorju do manjše prometne nesreče. Voznik osebnega avtomobila Matija Perne je vozil iz Podbrezja proti Kovorju. Na nekem nepreglednem ovinku je opazoval ljudi na polju, ki so merili zemljišče. V tem trenutku je privozil nasproti z osebnim avtomobilom Marjan Šarabon, se umaknil s cestišča, a prepoznal Perne je namreč vozil po levi in nasproti prihajajočega avtomobila ni videl. Materialna škoda na obeh vozilih znaša okoli 40.000 dinarjev. Komisija je ugotovila, da je nesrečo zakrivil Matija Perne.

STRELA ALI KRATEK STIK?

V ponedeljek ob pol šestih je v vasi Sopotnica pri Škofji Loki prišlo do nenavadne nesreče. Ne vedo, ali je nesrečo zakrivil neurje ali kratek stik na električnem omrežju. Pri tem so bile ubite tri krave, razen tega pa je pri Janezu Tavčarju, Sopotnica 13 v dveh sobah pogorela skoraj vsa električna napeljava. Škoda na električnem omrežju cenijo na 40 do 50.000 dinarjev, medtem ko je bila vrednost ubite živine 150.000 dinarjev.

TRČENJE PO KRIVDI KOLESARJA

V torek ob pol dveh popoldne se je z osebnim avtomobilom S-10234 peljal Ivan Robežnik iz Ljubljane proti Lescam. Na Gorenjski cesti v Radovljici se je s kolesom pripeljal z dvorišča Marjan Avguštinčič, star 9 let, in se zaletel v desni sprednji del avtomobila. Na avtomobilu je za 15 tisoč dinarjev škoda. Nesrečo je zakrivil kolesar, ki pa ni utrpel telesnih poškodb.

Časopisno podjetje „Gorenjski tisk“ Kranj

prodaja

naslednja osnovna sredstva:

- 2 salonski foto-kameri (kompletni)
- 1 povečevalnik »IDRO« z dvojnimi kondenzatorjem brez objektiv
- 4 reflektorje — ateljejske
- 1 reflektor — gledališki
- 1 kopirni aparat »IDRO«
- 1 fotoaparati 10 X 15 na plošče
- 2 povečevalnika — starejše izvedbe
- 1 Roliflex-fotoaparati
- 1 čebelarstva tehnika

Prednost pri nakupu imajo državna podjetja, ustanove, politične in družbene organizacije ter zadrage. Ogled in vse informacije v tajništvo CP Gorenjski tisk Kranj.

Sredi ustvarjalnega dela in življenja je nenadoma umrl naš sodelavec

HRIBAR OTMAR

STROJNI TEHNIK - KONSTRUKTER

Mladega in sposobnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Kranj, 15. oktobra 1958.

Kolektiv in uprava podjetja
»KOVINAR« - KRANJ

Sporočamo žalostno vest, da nam je sredi ustvarjalnega dela nenadoma umrl naš sodelavec

HRIBAR OTMAR

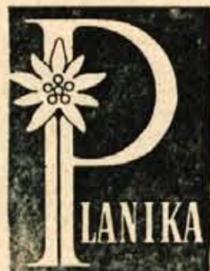
STROJNI TEHNIK - KONSTRUKTER

Slava njegovemu spominu.

Kranj, 15. oktobra 1958.

Sindikalna podružnica
»KOVINAR« - KRANJ

Če hočete biti
ZADOVOLJNI

KUPUJTE našo
vulkanizirano obutev

CENE:

Moški od št. 39—45 din 3400
Ženski od št. 35—38 din 3100
Otroški od št. 27—30 din 1400
Otroški od št. 31—34 din 1800

INDUSTRIJA
OBUTVE PLANIKA KRANJ

V Kranjski gori bi radi v vodstvo „Svobode“ tudi mlade ljudi AMATERIZEM V KRIZI?

V marsikateri Svobodi in kulturno - prosvetnem društvu si s tem vprašanjem razbijajo glavo. Poglejmo, kako stojé stvari v DPD Svoboda »Slavko Černe« v Kranjski gori.

V društvu se pripravljajo na redni letni občni zbor, torej zaključujejo bilanco preteklega sezone in pripravljajo načrte za novo. Pravijo, da ga bodo sklicali šele po temeljnih pripravah (lansko leto jim je namreč spodelovalo in so ga morali pripravljati dvakrat); posebna privlačnost naj bi bil kulturni program in ples po končanem delu. Tu upajo torej na uspeh. V kakšnih pogojih pa sicer dela društvo in s kakšnimi težavami se spopada?

»Kje bi začel?« se sprašuje predvodnik tov. Miloš Sodja. »Ljudje, ljudje... Najhuje je z igralsko družino. So režiserji, pa ni igralcev. Kadar se pa igralci ogrejejo, pa ni režiserjev. Nihče rad ne prevzema odgovornosti ali pa se izgovarja s prezaposlenostjo v poklicu.«

V zadnji sezoni so si res nabrali nekaj slabih izkušenj. Trikrat jim je začeta režija spodelovala (potem se je režiser naveličal sestavljati vedno nove in nove zaščube). Če odštejemo nekaj nastopov na veseljem večeru, je bilo to vse, kajti ostalo so bile neizpoljene obljube. Skoraj bi lahko rekli, da se kaj takega lahko zgodi le zaradi tega, ker je šlo društvo v preteklo sezono brez vnaprej postavljenega repertoarja. Ob treh režiserjih — amaterjih, ko-

likor jih društvo ima, bi smeli in mogli pričakovati vsaj dve premieri. Bila pa je ena sama, pa še to je pripravila mladinska sekcija. Vsega seveda ni krivo vodstvo. Očitno je namreč, da zanimanje za amatersko izživljanje na odru v Kranjski gori močno »izhlapeva«. Medtem ko je mladina do 18. leta aktivna in jo je lažje pridobiti za delo, pa je s starejšimi težko. Drugod kličejo po strokovni pomoči režiserjev, v Kranjski gori pa klic velja domačim ljudem, ki bi lahko sodelovali, pa iz kakršnega koli vzroka stoji ob strani.

Pri pevskem zboru je slika podobna. Če je malo bolje, je predvsem zato, ker se je pevovodja tov. Lojze Plantan odločil, da ga bo pomladil, kar se bo največ dalo. To velja zlasti za mešani pevski zbor. Moški, ki je bil v lanski

sezoni znova oživljen, bo lahko čez čas spet dosegel tisto kvaliteto stopnje, ki so mu jo svoje dni vsi priznavali.

Več si obetajo od instrumentalne sekcije. Ta se je rodila iz vsakdanjih potreb. Programi za proslave in akademije so postajali šablonski; ponavljali so se: recitacije, pevski zbor, folklorna skupina. Skupinica harmonikarjev, s katero so začeli, se je po dveh letih zivotarjenja brez slovesa razšla. V lanski jeseni so organizirali kvintet, letos pa imajo že kar tri ansamble: kvintet »starih«, mladince in celo rajdo mladih (ti so resnično mladi, od sedem let navzgor) harmonikarjev. Vse to in oba pevška zbor pa visi na enem samem človeku (Tov. Plantan vodi razen tega še knjižnico, eno najboljših v okraju!). Brez dvoma si bodo zdaj različne akademije in kulturni programi, ki so si v Kranjski gori pridobili že dober glas, rekordno število gledalcev in poslušalcev, pa so bili zadnji čas kvačketno nekoliko slabši, spet utriji pol med ljudi in privabili staro in mlado v dvorano.

Ko je že ravno govor o dvorani (reci: dvoranic!): Svoboda se toaži z rahlim upanjem, da jo bo končno dobila v upravo. Doslej jo je imela v najemu KZ, Svoboda pa je bila le podnajemnik in je morala to pri vseh svojih načrtih upoštevati. Zdej, ko bo KZ oddala kino jeseniškemu podjetju, pa je redka prilika, da tudi Svoboda dobi, kar ji pripada — dvorano. Vse, ki jo zahteva KZ za odkup inventarja, Svoboda seveda ne zmore; s finančnimi sredstvi, lastnimi in dotacijami, ne morejo nabaviti niti zaves in dostojnega zastera, da o svetlobnem parku sploh ne govorimo. Zadnjič smo brali, da Svoboda na Primskovem dobi od kino podjetja 200.000 na leto; Svoboda v Kranjski gori pa je po vsakokratni uporabi dvorane pla-

čala čiščenje in luč... Kljub temu pa moti občutek, da vodstvo društva in pereči problem premalo prizadevno rešuje; da je »le taka rešitev mogoča«, to pridobitnim pojmetjem ne bo kaj prida mar. Zato je ravnodušnost odbora v trenutku, ko gre za njihov »življenjski prostor«, precej nerazumljiva. Dolg pri KZ bi lahko poravnali tudi z najemninol

V Kranjski gori bi radi v upravni odbor Svobode dobili nekaj novih mladih ljudi. Takih, ki jim kulturno življenje domače vasi ni deveta skrb. Pri tem prizadevanju doslej niso imeli kaj prida srečne roke; upajmo, da jim bo na letošnjem občnem zboru vendar enkrat uspelo. Črnogledi niso: za seboj imajo nekaj lepih uspehov, prihodnosti pa se ne boje, ker predstavlja mladina več kot polovico njihovega članstva. Člani mladinske sekcije še nikdar niso odpovedali. Ob malo večjem sodelovanju odraslih bo za kranjskogorsko Svobodo prihodnja sezona bolj plodna, kakor so bile dosedanje.

J. S.

Filmi, ki jih gledamo

»LJUBEZENSKA LEGENDA«

Ceško-bolgarski barvni koproducijski film o ljubezni preprostega slikarja, ki gre prekopat goro, da bi dobil kraljično v katero je zaljubljen. Je zares na pol legenda, na pol pravljica. Škoda, da je zgodba ponekod tudi za pravljico prenalovna in da je režija na prenekaterem mestu zgodbo razvlekla v dolgovoznost. Sicer pa v vsem, v zgodbi, režiji, celo v igri, opazimo tisto primitivnost, ki je zastrupljala umetnost Sovjetske zveze in vzhodnih dežel v polpreteklem času — in jo tudi dodobra zastrupila, da se je ustvarjalci ne morejo izogniti celo v takih, polpravljicnih snoveh.

Film je kljub temu še vreden ogleda. mm

»ZVEZDA JE ROJENA«

Skoraj vsako leto pride iz hollywoodskih filmskih ateljejev film, v katerem ameriški filmski delavci bolj ali manj »razkrinkujejo« razmere v filmskem središču sveta. Film »Zvezda je rojena« sodi v to vrsto filmov. Je prepričljiva in

dokaj iskrena slika živčnega in dostikrat zelo tragičnega življenja ameriških filmskih zvezd. Čeprav mu do zares velike umetnine manjka popolna in neumljena iskrenost, s katero bi prodrli tudi v družbene silnice življenja, ki ga obravnava — je ta film vendar med najboljšimi v letošnjem sporedu in si ga je zares vredno ogledati.

Film je režiral George Cukor, v glavnih vlogah pa nastopata James Mason in Judy Garland. Film je v tehnicolorju in cinemascopu.

»NAJHITREJSI«

REVOLVERAS ZMAGUJE«

Ameriško črno-beli vstavljen film z Alanom Laddom v glavni vlogi. Standardna kavbojka, ki je hotela biti psihološko prepričljiva, pa se ji je to ponesrečilo. Za ljubitelje kavbojke vsekakor vredna ogleda, da je med boljšimi svoje vrste — kar pa še ne pomeni, da je film tudi v splošnem merilu dober. mm

Z občnega zbora DPD »Svoboda« Kranj

Kjer delovni človek - tam „Svoboda“

Preteklo soboto zvečer so se člani Delavsko - prosvetnega društva »Svoboda« Kranj sestali v prostorih Prešernovega gledališča, da pregledajo svoje uspehe in neuspehe v pretekli sezoni in nekatere slabosti in negativne pojave, ki so jih spremljali pri njihovem delu. Udeležba na občnem zboru je bila zelo slaba.

tu 15 koncertov in 3 radijska snemanja.

Diskusija na občnem zboru ni bila taka, kot bi jo z ozirom na delo in probleme »Svobode« Kranj pričakovali. Poudarili so, da naša prosvetna društva še niso razčistila pojmov o izobraževanju odraslih. Sami predavanja, in še to venačtrna in suhoparna, današnjim potrebam in zahtevam delovnega človeka več ne zadostujejo. Izobraževalni center, ki bo v Kranju začel delati! še to leto, bi lahko prevzel vlogo, ki jo danes opravlja — ne najboljšje — Svoboda. Tovarišica Grilova je mnenja, da bi moralo imeti Prešernovo gledališče skupno s »Svobodo« Kranj posluh za vse ostale amaterske skupine po vsej Gorenjski, usmerjati njihovo delo in jim nuditi vsestransko pomoč, zlasti moralno. Tudi za kulturni turizem je treba bolj poskrbeti. Tuji si želijo, da jim pokažemo nekaj našega, da jim pokažemo del kulturnega življenja na Gorenjskem. V tej smeri pa je bilo še zelo malo storjenega. Amaterska kulturno - prosvetna društva so poklicana, da izvršijo revolucijo tudi na področju kulturno - prosvetne dejavnosti, da čimprej zgradimo socializem, humane odnose in poglede na svet tudi v kulturnem življenju. Delu Svobode je treba dati take osnove, da bi močnejše podčrtavale svoj družbeno - politični pomen.

Poglejmo na kratko delo »Svobode« Kranj v pretekli sezoni!

V okviru društva je delovalo 5 sekcij s 558 člani. Najplodnejša je bila izobraževalna sekcija (šteje 132 ljudi). Prešli so na sistem rednih predavanj, ki so imela krog stalnih obiskovalcev. Organizirani so bili 4 ciklusi in sicer dva zdravstvena, eden iz vzgojnega področja za starše in en potopisni. Skupno je bilo 19 predavanj in en filmski večer z izobraževalno tematiko. Število obiskovalcev se je v letošnji sezoni v primeru z lanskoletno (1119 poslušalcev) potrojilo (3.355). Analiza socialnega sestava je pokazala razveseljivo dejstvo, saj so bili glavni obiskovalci predavatelj delavci (2.800), šele potem se vrstijo uslužbenci, študentje in gospodinje. Veliko zanimanje je bilo za tečaj angleškega in nemškega jezika, ki jih je ob-

skovalo 132 ljudi. Poučevali so strokovnjaki po metodi hitrejšega dojetanja s pomočjo gramofonskih plošč ter magnetofona. Letos so organizirali tudi likovni krožek z 22 člani.

Dramska sekcija, ki šteje 64 ljudi, se je ob pričetku preteklega sezone znašla pred precej nejasnim položajem. Reorganizacija poklicnega gledališča se je zavlekla v mesec oktober. Kljub težavam s preselitvijo iz Sindikalnega doma pa so naštevirali 4 dramska dela, in sicer Kotorske mornarje (11 predstav), Čudovite pastulovščine (7 predstav), Rdečo kapico (11) ter opereto »Planinska roža« z 10 predstavami.

Plesna sekcija je v pretekli sezoni imela 3 tečaje. Baletno sekcijo, ki jo sestavljajo gojenci zadnjega letnika baletne šole, pa je obiskovalo 105 pionirjev in pionirk, ki so pod strokovnim vodstvom pripravili baletni večer. Dvakrat so ga uprizorili v Kranju, enkrat v okviru Turističnega tedna na Bledu, sodelovali pa so tudi na IV. mladinskem festivalu »Bratstvo - edinstvo« v Pristini.

Zelo važna glasbeno - vzgojna sekcija je Glasbena šola za ljudska glasbila. V letošnjem letu je bilo na šolo sprejetih 120 gojencev, in sicer 85 na oddelek za kviavirsko harmoniko ter 35 na oddelek za navadno in havajsko kitaro. Izvenšolska dejavnost gojencev se kaže v vsakoletnem koncertu in sodelovanju na revijah in proslavah množičnih organizacij. Šola ima na razpolago samo kletno sobo v Sindikalnem domu, zato ne more sprejeti večjega števila gojencev. Del harmonikarskega oddelka gostuje v baraki na Hujah, ki pa jo bodo podrii.

Moški pevski zbor (šteje 52 članov) je v pretekli sezoni imel 106 vaj in nastopov, od tega 22 javnih in 2 radijski snemanji. Sodeloval je tudi na različnih proslavah v kranjskem okraju in na festivalu v Nišu. Ženski zbor (32 članic) je priredil 14 samostojnih koncertov, in sicer 2 na turneji po Dalmaciji, enega v domu slepih v Stari Loki in enega ob proslavi Turističnega društva v Kranju. Poleg sodelovanja pri raznih predstavah je imel še 8 radijskih snemanj.

Skupni pevski zbor, ki šteje 84 pevcev in pevk, je imel v tem le-

Občni zbor »Svobode« v Škofji Loki Izobraževanje odraslih GLAVNA NALOGA BODOČEGA DELA

Na občnem zboru škofjeloške Svobode, ki je bil pred dnevi, so kritično ocenili dosedanje delo in uspehe ter na osnovi teh ugotovitev postavili smernice bodočega dela.

Kot glavno nalogo so na zboru omemili skrb za poškolsko izobraževanje odraslih. Izobraževalna sekcija vendar ni zaživela s svojim delom kot je bilo pričakovati. Bile so gromotne težave. Toda hkrati so na zboru samokritično priknali tudi lastno slabost. Zato se v sedanjem delu temeljiteje pripravljajo na novo sezono. Predvsem hočejo prilagoditi program izobraževanja potrebam samih interesentov. Na končnih pokazateljih želja in potreb slušateljev bodo sedaj sestavili letni program predavanj in seminarjev iz področja gospodarstva, notranje in zunanje politike, iz prosvete, zdravstva kot tudi poljudno znanstvena predavanja in druge tematike. Ponekod bodo to večerna predavanja, drugje v obliki tečajev in večernih šol.

Na občnem zboru so govorili o moškem in tudi o ženskem pevskem zboru. Premalo je tam pevcev. Toda z večjo aktivnostjo bi lahko priključili k tej dejavnosti še številne ljubitelje petja, ki so v Loki, Puštalu, Stari Loki vse do Virmaš. Tudi godba na pihala je v težavah. Pravzaprav je godba malo znana. Samo ob nekaterih prireditvah jih zadolžijo za nastop. Potem pa se nihče zanje ne zmeni, nihče jim ne pomaga. Zato imajo iztrošena godala, ne vzgajajo mladih godbenikov in podobno. Na zboru je bilo rečeno, da je tudi v tem krivd celote, če je ta sekcija zaostala.

Dramska sekcija je dala v pretekli sezoni na oder samo 3 dela, kar so na zboru prav tako ocenjevali kot slabost. Čeprav so nekatera dela, zlasti »Miklova Zala«, zelo dobro uspela, vendar ni bilo doseženo to, kot je bilo zlasti od odrske dejavnosti pričakovati.

Nekaj podobnega so povedali o lutkovni sekciji. V prejšnji sezoni je ta sekcija predstavila občanom tri premiere s 30 prireditvami. V pretekli sezoni pa so s tečajem spravili na oder eno samo delo. Ni gledalcev, ni publike, ni sredstev, ni kadra... Take in podobne so bile pripombe. Toda hkrati so mogli ugotoviti, da bi vendar marsikje lahko dosegli večje uspehe, če bi se bolj po-

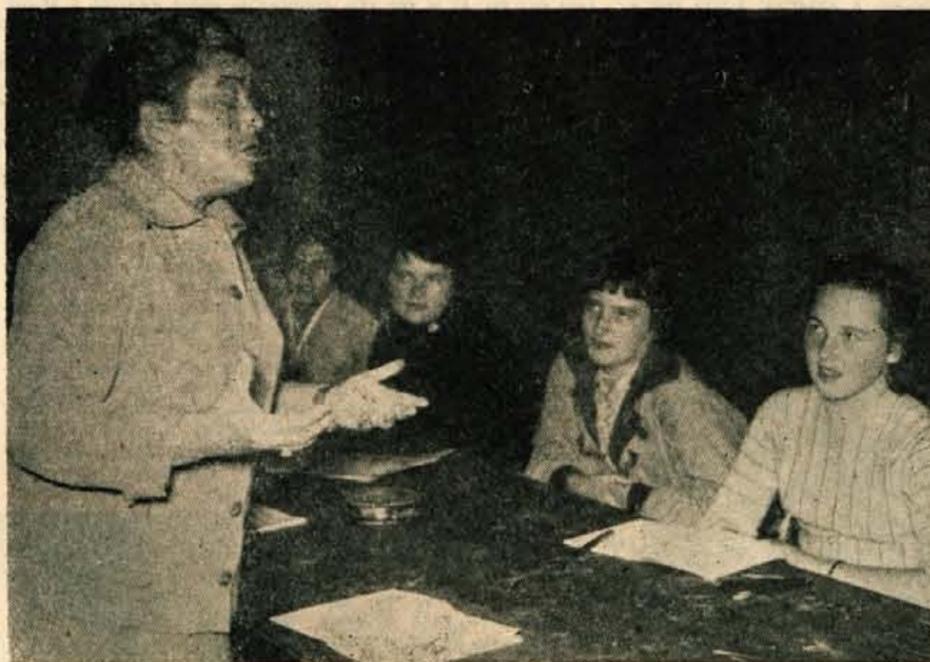
trudili, več sodelovali med sekcijami, vključevali čim več mladih in svoje vrste in zlasti če bi iskali take oblike dejavnosti, ki so za mladino najbolj priljubljene, dostopnejše in privlačnejše.

Seveda so na občnem zboru povedali tudi mnoge objektivne težave, povedali primere izredne dejavnosti poameznih članov, ki so dosegli lepe uspehe. Toda o uspehih so manj govorili in bolj pretresali vse to, kar še ne teče kot bi radi. Tako je tudi prav. Upati je, da bodo na prihodnjem občnem zboru imeli še manj negativnih primerov in slabosti. Vsaj če se bodo z nakazanimi problemi resno spoprijeli.

K. M.

Občni zbor v Cerkljah

Kulturno - umetniško društvo D. Jenko v Cerkljah je imelo pretekli četrtletni redni letni občni zbor. Čeprav zbor ni bil dobro pripravljen in je prišlo le 50 članov, so udeleženci pokazali v razpravi resno voljo za delo in so sprejeli odločen sklep, da bodo v tej sezoni spravili društvo iz mrtvila, poživili vse odseke in za najmlajše ustanovili lutkovni oder. Za prvo igro igralci že vadijo, pripravljeno je tudi prvo predavanje. To jesen bo odprta javna čitalnica, namenjena vsem občanom, predvsem pa mladini, da bo imela prostor za razvedrilo in za izobraževanje. Pak

Pred časom smo že poročali o igralskem tečaju, ki ga je na začetku letošnje gledališke sezone priredilo DPD »Svoboda« Kranj za svoje člane. Sprva je bil obisk tečaja zelo spodbuden, vendar je začelo število obiskovalcev kmalu upadati. Pretekli torek je poslušalo predavanje le še 12 ljudi, se pravi komajda tretjina prvotno javljenih tečajnikov. Kaže, da je tudi ta mnogo obetajoča pobuda, ki je obetala poživiti dramsko dejavnost v Kranju, zašla v slepo ulico. — Na sliki: prof. Adlešičeva, pedagog Akademije za igralsko umetnost iz Ljubljane med predavanjem o dikciji.

MLADA RAST

Če cesti je ležal velik vrt. Na vrtu je bila hišica in v njej je živel Jakec s starši, s sestrico Polonco in s psom Jagom.

Nekega dne, ko se je očka vrnil domov, je ugledal v travi pred hišo razmetane igrače.

»Otroka pospravita igrače!« je dejal Polonci in Jakcu.

»Da, očka, takoj,« je rekla Polonca.

»NE!« je rekel Jakec.

Ker je očka delo v službi zelo utrudilo, je samo nagubal čelo: »Ribarit grem. Toda dečkov, ki ne znajo reči DA, ne maram s seboj.«

Vzel je trnek in odšel k reki.

»Otroka, pospravita mizo in mi prinesita umazano posodo!« je zaklicala po kosilu mati iz kuhinje.

»Da, mama, takoj,« je rekla Polonca.

»NE!« je dejal Jakec.

Mama je začudeno pogledala Jakca. Ko je pospravila posodo, je vzela plašč in torbico ter odšla na sprehod.

»Pojdiva se igrat!« je predlagala Polonca.

»NEEE!« je skoraj zatulil Jakec.

»Prav, z dečki, ki tulijo kot tigri, se sploh ne maram igrati!« je rekla Polonca in obrnila Jakcu hrbet.

Jakec je odšel na vrt. Naproti mu je pritekel pes Jago in prijazno pomahljal z repom; proseče pogledal Jakca, češ, pelji me na sprehod.

»NEEE!« je zopet na ves glas zakričal Jakec. Jago je stisnil rep med noge in zlezal v pasjo utiko.

Jakec pa se je usedel na stopnice pred hišo. Listi vinske trte, ki se je vzpenjala po zidu, so zašumeli v vetru.

»Pozdravljen, Jakec!« je začul tenak glas izmed listov. Ozrl se je in zagledal majhnega možička.

»Danes je pa prav gotovo s teboj nekaj narobe, ko že ves dan kričiš, ne?« ga je vprašal možičelj.

»Kaj te pa briga, tako mi prija,« je zadril nanj Jakec.

»Prav, prav. Potem pa srečno,« je voščil možičelj in izginil med listi. Jakec se je začel dolgočasiti. Napotil se je proti mestu. Prišel je do slašičarne, stojčice na levi strani ceste. Pred njo je stal slašičar.

»Ali bi porcijo sladke smetane, Jakec?« ga je prijazno povabil mož v belem predpasniku. Jakcu so se posvetile oči, odprl je usta in rekel — »NE!« Začuden in malce užaljen je slašičar zaprl vrata. Jakec pa je ves obupan obstal sredi ceste.

Na nasprotni strani so se v izložbi bleščale pomaranče. Ja-

kec je bil že neznansko lačen. Kar samo ga je zaneslo v trgovino.

»Bi pomarančo?« Jakec je pozrl slino in dejal: »NE!« Trgovca ga je strogo pogledal iznad očal, češ, kaj pa potem hodiš v trgovino, ali se morda norčuješ? Jakcu pa je šlo na jok. RA bi rekel »Da«, pa ni mogel. DA se mu je vselej spremenil v NE, kakor hitro je odprl usta.

Vrnil se je domov in se ves obupan usedel na stopnice pred hišo.

»No, Jakec, kako se kaj imaš?« ga je zopet iznenadil droben glas.

»O, pomagam mi, da bom zopet lahko dejal DA!«

»Pa boš potem znal razlikovati, kdaj smeš reči DA in kdaj NE?«

»Seveda. Nikoli več ne bom ugovarjal,« je hitel obljubljal Jakec.

Ko se je vrnil očka z ribolova, mu je Jakec pomagal pospraviti orodje in mama in Polonca in Jago so bili veseli, ko so videli dečka, ki je zopet znal reči DA.

Priredila M. Š.

PRIDNI PIONIRJI

Pozimi, ko tuli burja okoli voglov in zapade snega do kolen, se mi stiskamo okoli tople peči in prigrizujemo dobrote, ki nam jih preskrbijo skrbni starši, gozdne živali pa lačne in prezeble stikajo za grizljaji, s katerimi bi utišale lakoto. Mi, pionirji III. čete pionirskega oddelka »Janeza Čebula« iz Komende, pa smo napovedali tekmovanje vsemu odredu v zbiranju želoda in jabolk.

In kaj smo dosegli?

Zbrali smo že 635 kg želoda in ga dali lovski družini, ki nas je pohvalila in nagradila s lepim srnjačkom. Bili smo tega daru zelo veseli in sklenili, da tudi naših ptic ne bomo pozabili v zimskem času. Pomagali jim bomo z različnimi priboljški, ki

jih bomo trosili v lesene hišice na vrtu.

Zbrali pa smo še 476 kg jabolč in skuhalimo mošt, s katerim se bomo posladkali spomlad! v mlečni kuhinji. Višji razredi pa so skuhalo 40 kg jabolčne marmelade, sedaj pa zbirajo obrana jabolka, s katerimi želijo razveseliti otroke v krajih, kjer ni toliko sadja, kot letos pri nas.

Pionirji II. čete pionirskega oddelka »Janeza Čebula« iz Komende

Posebej pa moramo še pohvaliti pionirje iz Zabnice, ki so darovali nad 500 kg jabolč. Vajenski trgovski šoli v Kranju.

Ob Tednu prometa na J. senicah pionirji — mlilniki usmerjajo promet

Gorenjske bodice

Pa bo le držalo tisto, ko pravijo, da ne kaže delati računov brez krčmarja. Saj se še spominjate, kako sem vam v zadnjih »bodiceh« pravil, da pojdem za direktorja »Brodarsko - jamarskega podjetja Novi bloki Vodovodni stolp Kranj«. Zdaj pa kaže, kot bi se vsi zarotili proti moji nameri. Nič ne bomo prevažali stanovačev blokov preko jam in luž, pa tudi z bifejem na otočku sredi najlepše luže ne bo nič. Slišal sem namreč, da so se hišni sveti, ki so navzlic »vesoljnemu potopu« krog teh blokov doslej spali, končno le zbudili in sklenili napraviti konec poplavam. To nadlogo nameravajo odpraviti kar z udarniškim delom. Jame in mlakuže bodo zasuli z gramozom in lešem. Vsekakor zelo pametna namera, v katero pa le malo verujem. Zdi se mi, da je ta »pravilica« o hišnih svetih in njihovem delu kar dobra potegavščina.

Stavim, da nimate toliko fantazije, da bi spravili sadno drevje in cestno - prometne znake v pametno zvezo. Bolj domiselna je bil gospodar hiše na Bohinjski Beli št. 1, ki je menil, da so cestno - prometni znaki ob cesti v samo napoto. Ponoči lahko treščiš vanj z glavo, če ni drugače, se lahko vanj zaleti tudi avto ali motorno kolo. Zato je umni gospodar znak odnesel v svojo sadovnjak in z njim podprl težko obloženo vejo sadnega drevesa. Seveda so potem sadje obrali in cestno - prometni znak je odslužil. Nič ne del! Tudi drugo leto bo drevje obrödilo in prometno znamenje bo spet podpiralo drevje. In kje je prometni znak zdaj? Kratko in malo so ga zabrisali za plot...

»Biti ali ne biti!« to je zdaj vprašanje, s katerim se ukvarjajo mnoga podjetja. Da se ne bi bilo treba vsakemu podjetju posebej ukvarjati z napornim iskanjem odgovora, bi »bodice« lahko posredovale recepte za najlažjo in najučinkovitejšo rešitev. Trenutno imamo tako formulo samo za pekarske obrate, posredovala pa nam ga je Parna pekarna Kranjska gora. Glasi se: vsaka šestindvajseta štruca je za podjetje 56 din čistega dobička. To je mogoče doseči na ta način, da teža ostalih 25 štruc določimo na 94 - 98 dkg, pri čemer pa je treba paziti, da večina štruc (9 ali 10 kosov) tehta 96 dkg. Ob povprečni peki znese tak »pritehtani« dobiček na račun potrošnikov vsako leto vsaj 200 tisoč din pod pogojem seveda, da prav nobena štruca ne tehta 99 dkg ali celo 1 kilogram. Eventualne

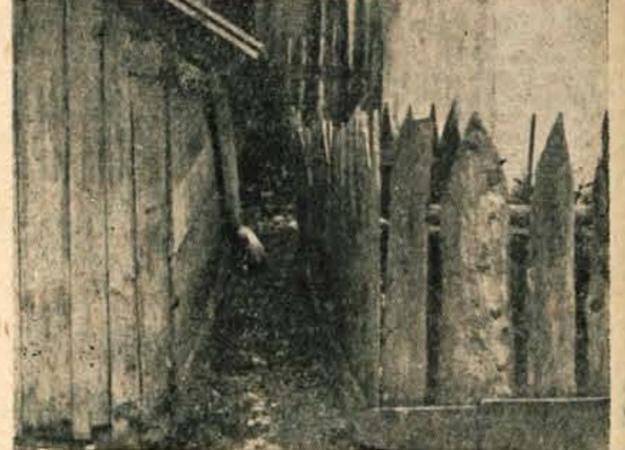
podražilve na »rast« takega dobička nadvse pozitivno vplivajo, medtem ko tržni inšpekciji — vsaj jeseniški — niti na misel ne pride, da bi posegla vmes.

Vsem, ki so živčno razrvani, svetujejo »Bodice« za oddih Mojstrano. Nobenih prireditvev razen nedeljskih plesov, nič sestankov, na filmskem sporedu nič pretresljivenga, v večernih urah pa popoln mir pred kakršnim koli vznemirjanjem iz radijskih sprejemnikov. Ob času radijskega dnevnika je celo na 110 V komajda slišati kak glas iz aparata. Tenkočutnost potrošnikov lokalne elektrike, ki od 19. ure do 21. ure priklopijo vse razpoložljive kuhalnike in neprijavljene električne pečice, je najboljšje jamstvo, da lahko za neomejen čas ostanete brez novic iz domovine in tujine. To idilično življenje vztrajno moti le vodovodna pipa, ki v krepkem baritonu zaruli in živahno potrese stene v hiši vselej, kadar pri sosedu točijo vodo. Ta domača godba traja do 22. ure, ko še tista slabokrvna elektrika začne počasi umirati in ob 22.20 dokončno obneme. »Potem pa vse tiho je bilo...«

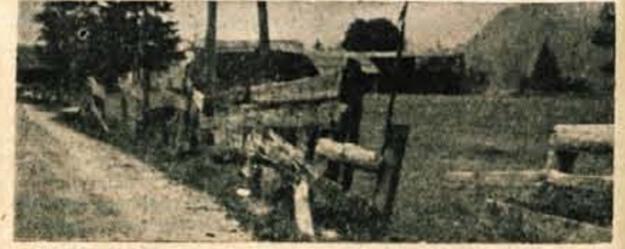
Vas pozdravlja Vaš Bodičar!

KAMEN SPOTINE

DVE IZ KRANJSKE GORE

Takihle slik bi v Kranjski gori lahko nabrali še več. Da niso v čast nobeni zanikni vasi, najmanj pa turističnemu središču — o tem ni dvoma...

STOJ! splošna nevarnost

»Cestni promet z motornimi vozili se je tudi pri nas začel naglo razvijati, da je nujno potrebno storiti vse, kar moremo glede varnosti.

Za dober razvoj prometa so potrebne urejene ceste, tehnično vzdrževana vozila, poučenost o cestno - prometnih predpisih in najstrožja disciplina vseh koristnikov cest — to pa so vozniki motornih vozil in vprej, kolesarji in pešci.

Zal pri nas še nismo mogli ločiti vozne vprege, kolesarjev in pešcev s cest, ki naj bi po svoji funkciji služile predvsem avtomobilskemu in motornemu prometu. To pa tem bolj narekuje, da morajo biti vsi, ki se teh cest poslužujejo, točno poučeni o cestno - prometnih predpisih in da se s polno odgovornostjo po njih ravnaajo. (Iz predgovora h knjigi Prometni predpisi in opis motornega vozila.)

Na naših cestah se iz dneva v dan večja številno nesreč. Dobrišen del jih gre na rovaš nepoučenosti o cestno - prometnih predpisih. Zato bomo v sodelovanju s prometnim oddelkom TNZ Kranj vsak petek na tem mestu objavljali nekakšno »prometno šolo v nadaljevanjih«, namenjeno predvsem istim koristnikom cest, ki jim za upravljanje njihovih vozil ni potreben vozniški izpit in zaradi tega niso seznanjeni s prometnimi predpisi: mopedistom, kolesarjem in voznikom vprežnih vozil — pa tudi pešcem.

»Tudi stoji tam znak »stop!«, ni nujno videti osebnega avtomobila, ki je v istem hipu pripeljal po glavni cesti — pa tudi voznik osebnega avtomobila je kolesarja ugledal šele na 15 metrov. Trčenje je bilo neizogibno. Voznik osebnega avtomobila, ki v tem primeru ni ničesar kriv, je ostro zavil v levo, da bi se izognil najhujšemu. Ampak kljub temu je v srednjem delu avtomobila zadela v kolesarja, ki je bil s težkimi telesnimi poškodbami takoj prepeljan v bolnišnico.

Naša slika, ki jo je dalo na razpolago TNZ, je posneta neposredno po nesreči.

Torej: kadar zagledaš enega od obeh gornjih znakov, vedi, da prihajaš na glavno cesto, na kateri nimaš prednosti in smeš zaviti nanjo šele tedaj, ko se prepričaš, da je cesta prazna. Pred znakom »stop« pa moraš obvezno ustaviti in nadaljevati vožnjo potem, ko si se prepričal, da na glavni cesti ni nikogar!

Kako se naučim igrati šah?

SKANDINAVSKA IGRA

Otvoritev je že stara, vendar so jo pogosteje začeli igrati šele v začetku sedanjega stoletja. V zadnjih letih pa skandinavske igre na turnirjih moštstov skoraj ni več. Otvoritev nima nikakih posebnih strateških ciljev, s katerimi bi črni lahko opravičil zgubljeni tempo in so jo skoraj povsem opustili. Za otvoritev je značilna prva poteza črnega: 1. e2-e4, d7-d5.

Göteborgska varianta: 1. e2-e4, d7-d5, 2. e4xd5, Dd8xd5, 3. Sb1-c3, Dd5-e5, 4. d2-d4, e7-e5, 5. Sg1-f3, Lf8-b4, 6. Lc1-d2, Lc8-g4, 7. Lf1-e2, e5xd4, 8. Sg3xd4, Da5-e5, 9. Sc3-b5 — Čeprav črni sedaj lahko izpili

menjavno kraljic in lovcev, bo beli vendar obdržal boljšo pozicijo.

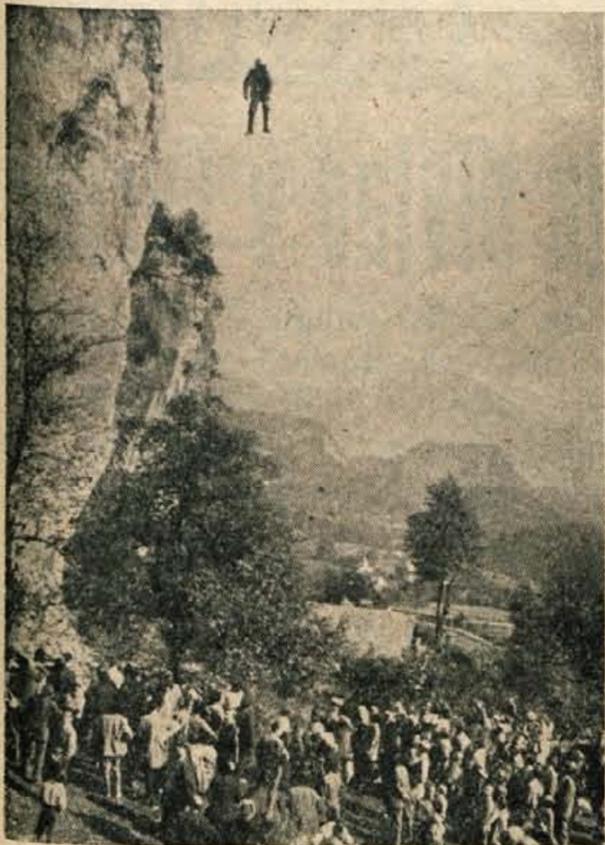
Bogalirčukova varianta — 1. e2-e4, d7-d5, 2. e4xd5, Sg8-f6, 3. Lf1-b5+, Lc8-d7, 4. Lb5-e4, Ld7-g4, 5. f5-f3, Lg4-f5, 6. Sb1-c3, Sg8-d7, 7. Dd1-e2, Sd7-b6, 8. Lc4-b3, Dd8-b7, 9. d2-d3, Sg6xd5, 10. Lc1-d2, e7-e5, 11. De2-f2, Lf8-b4, 12. Sg1-e2 — z boljšo igro za belega.

Z današnjim poglavjem smo zaključili naš razgovor o drugi skupini otvoritev — polodprte otvoritve. S tem pa bomo za nekaj časa prenehali tudi z objavljanjem šahovskega kotička: »Kako se naučim igrati šah?«

FaBo

Na obisku pri naših čuvarjih miru

NEPREMAGLJIVIH OVIR ZANJE NI!

Visoko nad radovednimi glavami ljudi niha vojak — ponesrečenec. Zlomil si je nogo in hitro ga je treba spraviti v bolnišnico.

Ko gledamo njihove obraze — zagorele, s trdimi potezami in živahnimi očmi, njihove mišice, kot iz kamna izklesane, ko vidimo moč teh mišic, pa vztrajnost in potrpežljivost, poleg tega pa še tehnično dovršenost in izredno izurjenost, ko vse to vidimo, nas ni več strah, da bi sovražnik še kdaj gospodoval v naši prelepi deželi. Ti fantje iz vseh koncev naše domovine ne poznajo besedice »ne morem«.

Pisali smo že, da so rezervni oficirji petih gorenjskih mest v nedeljo dopoldne obiskali naše čuvarje miru pri praktičnih vajah. Polkovnik Jože Švigelj je otvoril zborovanje in pozdravil v svoji sredi predsednika OLO Kranj Vinca Hafnerja, sekretarja OK ZKS Franca Popita in predsednika Okrajnega sindikalnega sveta Andreja Verbiča. Aktivni oficirji so jim najprej pripravili tri krajsa predavanja o planinskem orožju in smučarski opremi in prikazali praktične vaje s topovi in minometalci. Sledile so vaje na preprekah vseh mogočih vrst, ki zahtevajo od vojaka dobršno mero izve-

banosti in kondicije. Priprave na plezanje in reševanje v stenah se vršijo na posebej za to pripravljeneh drogah, odrih in lestvah iz vrvi, kjer se planinci urijo v uporabljanju vrvi, v obvladavanju vrtočev, v plezanju, samoreševanju itd.

Po predvajanju treh krajsih filmov so se rezervni oficirji napotili pod steno na levem bregu Save Bohinjke tik nad Bohinjsko Belo. Sončno vreme je privabilo sem tudi lepo število domačinov, ki so z zanimanjem opazovali izredno fizično sposobnost, izvežbanost in tehnično izurjenost pripadnikov naših oboroženih sil. Program se je začel nekaj pred enajsto uro.

Skušajmo se vživeti v situacijo! Sovražnik napada, naše sile so obsojene na umik. Edina rešitev je udarec v hrbet! Toda kako? Obvladati je treba navpične skalne stene, visoke 100 do 200 metrov. Pošastne so, gladke, nepremagljive, če bi jih gledali z očmi povprečnega Zemljana. Tri skupine vojakov — planincev, v popolni bojni opremi, z vrvmi, avtomati-

nim orožjem in čeladami na glavah pa so že pripravljene. Samo povelja še čakajo! In potem jo naskočijo. Dva varujeta, eden pleza. Roke iščejo varnih oprijemkov, zabijajo klin, vrvi počasi drsi preko hrbe varovalca. Meter za metrom, pošasi, a vztrajno navzgor! Sonce neumljeno pripeka, na obrazih se pojavijo potne kaplje. Toda treba je pohiteti. Naši so v vse večji nevarnosti. Ze pripleza prvi do polovice stene, na polički se ustavi, zabije klin in se pripravi na varovanje ostalih dveh. Kljub temu, da se mu, je treba vsak prijem trikrat preizkusiti! Spodnja polovica stene je že premagana, zgornja pa bo zahtevala še večji napor. Pa ni časa za premišljanje! Slišijo se udarci kladiv! Trda skala zahteva jeklene mišice! Oprijemki so slabi, pomagati si je treba s klini. Se 5 metrov, 3 metre... srce divje bije, srca se oprijemlje hrbe, stena pa je premagana. In naši so rešeni! Sovražnik ni pričakoval ne-nadnega udarca za hrbet!

nekje v dolini. Za silo ga obvežejo, nekdo ga uprta na hrbet in se spusti z njim preko navpičnih sten. Za strah in vrtočevico zdaj ni časa! Spodaj ga čaka avto, prijazna bolničarka v uniformi, transfuzija... in mladenič spet živi... Pokanje pušk tam zgoraj pa kar noče prenehati...

Ob pol enih so bile vaje zaključene! Reševanje ponesrečenec z Marinarjevim sedežem, spuščanje municije in topa preko sten, prehod cele edince nad prepadom, vse to so si rezervni oficirji ogledali z velikim zanimanjem. Organizacijo vaj, ki je bila brezhibna, moramo vsekakor pohvaliti.

Prvi dan sistematične vzgoje rezervnih oficirjev je bil s tem končan. at

Na najrazličnejših ovirah si vojak pridobi spretnost in kondicijo za delo v steni

„Svet je lepši, če ga ne vidim...“

VESELI IN ZALOSTNI

Srečuješ jih skoro vse leto: od srede maja pa tja do oktobra. Sprehajajo se, se pogovarjajo, pojo ali zamišljeno zro predse, v temo... Zanje sonce ne sije...

Vidiš fanta — niti trideset let mu ne bi prisodil. Prenekatero dekletu si je že mislilo: lep fant. S sklonjeno glavo in z dolgimi, tipajočimi koraki hiti po cesti. Oči, ki niso oči, mu pokrivajo temni naočniki. Poteze na obrazu so trde, zalostne.

Vidiš starčka, suhega, koščenega moža z brado in brki. Na obrazu mu bereš, da mu življenje ni bilo postlano z rožicami. Pa je vseeno vesel. Žena, ki ga spremlja, mu razlaga:

»Tu, na desni, je žitno polje. Pravkar žanjejo. Slišiš, kako pada klasje in kako ga žanjice — tri mlada dekleta — povezujejo v snopje! Tam zadaj pa so tri hišice, za njimi smrekov gozd in hribček s cerkvico na vrhu! Ne vem, kako se imenuje! Bova vprašala tistega domačina, ki nama prihaja nasportit...«

In starček »vidi« s soncem obsejano žitno polje, ki ga obkrožajo zeleni smrekovi gozdovi, »vidi« tri bele hišice, pa cerkvico na hribčku, »vidi« krepkega kmečkega gospodarja, golorokega, z odpeto sracjo in koso na rami. Vetrčič boža njegova upadla lica, ki se zadovoljno smehljajo. Kako čudovito lep je svet!

Starček pa ne »vidi« znoja na kmetovem obrazu in ne stare ženice, ki ves dan čepi na sošednji njivi in pleve. Ne ve, da ta ženica ne more hoditi, da jo morajo zjutraj pripeljati z vozičkom na njivo. Starček ne »vidi«, da tiste hišice ob gozdu le niso tako bele, da so pravzaprav šele na pol izdelane in da se njihov gospodar — delavec v tovarni — prav zdaj muči s samokolnico...

Vsega tega slepi starček ne »vidi« in prav je tako! Dovolj »vidi« in prav je tako! Dovolj, ne, preveč zanj je že to, da je slep...

Vidiš tri fante in tri dekleta! Vodiča imajo, držijo se pod roko, veseli so, pesem kar ne zamre v njihovih ustih.

In spet vidiš dve dekleti, v cvetu mladosti, polni življenjske sile. Veselju pa sta dali slovo... Zalostna obraza, obledele lička, nagubano čelo...

Sila pestra slika, spreved žalosti in veselja, vdanosti v usodo in zagrenjenosti, zrcalo življenja, v katerem vidiš in spoznaš življenje z obeh strani: s sončne in senčnate.

Vidiš mladeniča v boju s sovražnikom, eksplozijo bombe, okrvavljena telesa. Slišiš rafal strojnice, krik fanta, ki se zgrudi in glas zdravnikarja: »Ta fant ne bo nikoli več videl!«

Vidiš otroke, ki se na trav-

niku ob vodi brezskrbno igrajo prijazni upravnik. »Dolgčas mi jih svari pred nevarnostjo... in potem beli bolniški avto in dve debeli solzi v očetovih očeh.

Vidiš mlado ženo po porodu in otroka, ki leži ob njej. Ta otrok ne bo nikoli videl sonca, ne bo se podil za metulji po razcvetelih majskih livadah... Ta otrok je slep...

Vidiš...

NEKAJ STATISTIKE

V Okrevališču Združenja slepih na Okroglem je zdaj spet vse tiho, mirno, skoraj dolgočasno. Le pes grozeče laja na popotnika, ki obišče prijazno graščino pokojnega prešernoslovca Toma Zupana.

Mrtve številke so dolgočasne, včasih pa kljub temu zanimive. Upravnik okrevališča, tovariš Ludvik Strukelj nam je o letošnji sezoni povedal tole:

»Prva skupina slepih je letos prišla na Okroglo v drugi polovici maja. V njej je bilo 40 ljudi, od tega 8 vodičev. Največ je bilo Slovencev in sicer 25, ostali so bili iz Hrvaške (4), Srbije (7) in Bosne in Hercegovine (4). Od slepih so prevladovali ženske (21). Za tem smo imeli še pet skupin. Zadnji okrevanci so zapustili Okroglo v začetku prejšnjega tedna. Zastopane so bile vse ljudske republike, razen Črne gore. V vsej sezoni je bilo na Okroglem skupno 289 ljudi in sicer 103 moški, 87 žensk, 35 otrok in 64 vodičev. Po narodnosti so bili na prvem mestu Slovenci (87), zatem Srbi (85), Hrvatje (70), Bosanci in Hercegovci (41), najmanj pa je bilo Makedoncev (6). Vsaka skupina se je zadrževala na Okroglem približno tri tedne. Ob zaključku so vedno priredili poslovljni večer, kjer harmonike in plesa seveda ni manjkalo. Na Dan vstaje slovenskega naroda smo imeli proslavo, kjer sem jim govoril o borbi Slovencev proti okupatorju. Radi so obiskovali spomenik 13 padlim partizanom in jamo, v kateri so mladi junaki preživeli zadnje ure svojega življenja. Pogrešali pa so most v Temniku nad tržiško proggo, ki so ga letos podrl. Tako so ga vzljubili, da so mu dali kar dve imeni: »Most vzdihljajev« in »Most ljubezni«. Tu so se najraje zadrževali, posedali, peli in se pogovarjali.

Slepi so svojevrstni ljudje. Imajo občutek, da jih preziramo, da so manjvredni. Sila so nezaupljivi. Če jim vzbudiš zaupanje, če z njimi lepo ravnaš, jim pomagaš in jih skušaš razumeti, potem te vzljubijo. Z dobro voljo, lepo besedo in pametnim ravnanjem pa si pridobiš njihovo zaupanje.

»Skoraj vsi so me imeli zelo radi,« nam je nazadnje rekel

OKROGLO POZNA VSA JUGOSLAVIJA

Knjiga vtisov je za upravnika okrevališča in za vse osebe zadoščenje za njihov trud in delo s slepimi. »Ne bo vam žal, če jo malo prelistate!« nam je rekel tov. Strukelj.

Jovan Palavestra, književnik iz Sarajeva, je vanjo zapisal: »Ugodna klima, umirjena nadmorska višina, zdrav in čist zrak, obilna in okusna hrana — to so prednosti tega okrevališča, ki odlično služi slepim Jugoslavije.«

Marija Kurt, ki je že več let stalna obiskovalka Okroglega, je ob obisku spomenika padlim partizanom napisala:

»Pod zelenim baldahinom spe nezdravno spanje naši veliki junaki, borci, kraj vasi Okroglo — v tišem, temnem gozdu. Tudi sem nas je vodil naš korak — odnesli pa smo nanje večer spomin.«

In Peter Djordjević iz Pančeva:

»Tisto, kar nam je odvzela priroda in kar se z ničemer ne more nadoknaditi, se da zmanjšati in ublažiti s skrbjo družbe za nas...«

Bibi, Pavlina in Dara Pašić so v knjigo z velikimi črkami zapisale samo:

»Prekrasno!«

Zoran Franc iz Maribora piše:

»V prijatni družbi svojih tovarišev si je žalostno srce nabralo novih moči za neznan budočnost.«

Neka skupina, bolj pesniško navdahnjena, je napisala:

»... Pri tej priliki smo ponovno obiskali naš svetovno znani Bled, romantično Bohinjsko jezero in slap Savico. Slava klasičnemu dr. Francetu Prešernu!«

In spodaj tale verz:

»Pozdravljam te gorenjska stran in ti, o j Bled, široko znan; snežnikov sivih množica pristrčno bodi pozdravljena!«

Blažin Dobrovoje iz Bačke Palanke pravi:

»Mene je iznenadila divna priroda hribovite Slovenije, skrb in tovarništvo upravnika in vsega kolektiva, kot tudi tovarništvo in veselost naših bratov — Slovencev, ki so nas ob neki priliki obiskali in pokazali veliko razumevanja za nas slepe.«

Marton Irena, Novi Sad, piše:

»Ko sem prišla in videla ta krasni kraj s sadovnjaki, sem se nenavadno razveselila, da so me izbrali za spremljevalca. Češnje in maline in kasneje jabolka so mi čisto izpolnile željo po sadju. S težkim srcem zapuščam letovališče drugim skupinam.«

Dve izjavi zapišimo zaradi

večje učinkovitosti kar v originalu!

Tomo Samardžija iz Kutine je eden redkih, ki na Okroglem niso bili zadovoljni. Takole pravi: »Personal ovog popravilišta mnogo slavi rođendan i imendan na račun samog odmarališta.«

Nekdo pa se je na Okroglem zaljubil. Naravno, zakaj pa ne? Ime je nečitljivo. Takole je zapisal:

»Bilo mi je jako fino, samo žalim, da sam upoznao jednu ženo, a to je...« (ime je potem prečrtal!).

ZORAN FRANC PRIPOVEDUJE...

»Dve leti sem bil star, ko sem oslepil. Barve si po svoje predstavljam, ne vem pa točno, kakšne naj bi bile. Razliko med belo in rdečo si na primer zamišljam, a verjetno ne prav...«

»Gotovo si močno želite spet videti?« smo ga vprašali.

»To pa nikakor ne! Zakaj? Imam prijatelja, ki je bil slep od mladosti. Zdravniki so ugotovili, da bi mu vid z operacijo lahko vrnil. In mož se je dal operirati, poln pričakovanja je čakal na srečni trenutek. Potem pa je bil močno razočaran. Svet si je predstavljal vse lepši kot je v resnici, vsega v cvetju, v soncu, nekako takega, kot ga slika tista pravljica o Indiji Koromandiji. Vidite, in jaz si hočem ohraniti tako podobo o svetu, kot sem si jo ustvaril v svojih dolgih letih teme. Mogoče je to strah pred stvarnostjo! Toda jaz nočem biti razočaran...«

France živi v Mariboru, star pa je 45 let.

ŠE BI LAHKO PISALI O...

— 50-letni ženski iz Osijeka, ki je popolnoma gluha in slopa, pa govori srbohrvatski, madžarski, nemški in francoski jezik.

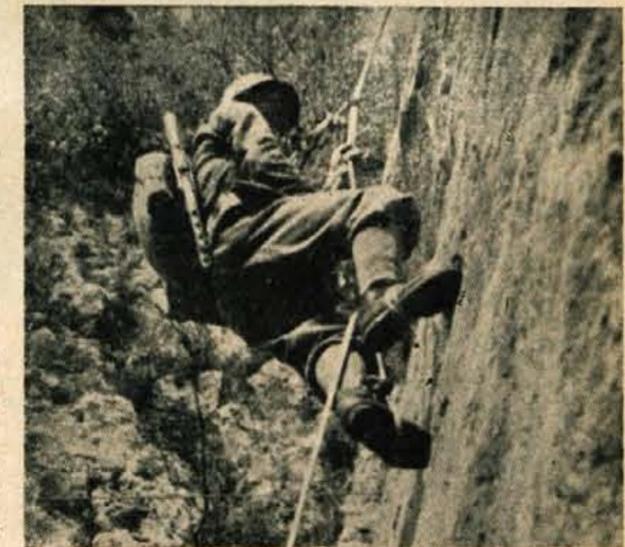
— kmetu, ki mu je mina odtrgala obe roki, ga oslepila in mu poškodovala usta, da sam ne more jesti.

— Bosancu, ki mu obe roki do zapestij manjkata, pa sam je in kadi cigareto.

— avtogenem varilcu iz Krapljeva, ki mu je pred dvema leti in pol nekaj padlo v oči in ni več videl. Tako je bil obupan, da je v bolnišnici skušal narediti samomor. Danes pa je vesel in srečen.

To so tragedije o ljudeh, ki ne poznajo sonca. Pomilovanja vredni so, bi lahko rekli. Tega pa ne smemo, če si hočemo pridobiti njihovo zaupanje. Enakovredni so nam, tega se moramo zavedati in tega se zavedajo tudi oni! Celo več, pravijo, da imajo lepšo sliko o svetu, ki ni lep...

Ste že videli sončni vzhod v gorah? No, tudi tokrat vzhaja sonce tam nekje nad pošastnimi prepadi, hladni vetrčič lahko pozibava planike in murke, po nebu plavajo beli oblaki. Ni pa tiste prijetne tišine, ki sicer privablja ljudi v Zlatorogovo kraljestvo! Namesto zvočkanja kravjih zvoncev je slišati pokanje pušk, eksplozije bomb, žvižganje svinčenk... Prav nič prijetni glasovi! In tam ob šopu triglavskih rož se zgrudi mlad fant. Na beli skali in zelenih listih zgladajo kaplje krvi tako čudno... Rešiti ga je treba, bolnišnica pa je

Samoreševanje zahteva krepke mišice in trdno voljo

Spuščanje zaboja municije v dolino je z žičnico hitro opravljeno

ZANIMIVOSTI

HITLER SE VEDNO NAJVEČJI NEMEC?

Ob koncu lanskega leta je izšel v Zahodni Nemčiji »Letopis javnega mnenja 1957«, ki je objavil ugotovitve Alensbachovega inštituta za raziskovanje javnega mnenja. Inštitut je izvedel lansko leto skupno 200 anket, od katerih je bilo 15 političnih, ki dokazujejo mnenje nemškega ljudstva bolj kot vsake volitve. Rezultati inštituta se namreč v marsikaterem pogledu ne strinjajo z rezultati volitev v Zahodni Nemčiji.

Pretrajljiva je ugotovitev inštituta, da ima še vedno 42 odstotkov nemškega ljudstva Hitlerja za največjega državnika vseh časov. »Njegova odina napaka je po mnenju teh ljudi bila ta, da je izgubil vojno. Sedem odstotkov Nemcev ima Hitlerja za največjega Nemca. Če bi se jutri vrnil nacisti na oblast, bi 27 odstotkov Nemcev zavzelo do njih rezervirano stališče, nadaljnjih 27 odstotkov bi bilo vseeno, kdo je na oblasti, devet odstotkov bi jih pozdravilo, trije odstotki pa bi naciste celo podpirali. To pomeni, da še vedno okoli 70 odstotkov Nemcev ni popolnoma ozdravljenih vseh posledic nacistične vladavine. Le 25 odstotkov vseh vprašanih Nemcev bi se aktivno borilo proti nacizmu. Zanimivo je, da je približno podobno razmerje Nemcev do tako imenovanega »židovskega vprašanja«.

Včasih so narodi, ki jih izkušnje ničesar, zares ničesar ne naučijo.

»IDEALNA« HISA

Francoski arhitekt Billet je zgradil prototip hiše iz aluminija, ki ima obliko oranže. Zemljini potresi, cikloni in druge prirodne nesreče ji ne morejo škodovati. Hiša je s pomočjo kablov »privezana« na zemljo in zaradi tega lahko vzdrži tudi najmočnejše vetrove. Ob poplavi lahko plava na vodi. Predvidena je za 6 oseb, s pomočjo specialnih delov pa se lahko razširi tako, da sprejme tudi več stanovalcev.

LETALO BREZ KRIL

V Veliki Britaniji bodo v kratkem začeli s proizvodnjo revolucionarnega tipa aviona s krili, ki se bodo lahko zložila. Letalo bo vzletelo s kriloma, ki bodo postavljena v normalnem položaju, v zraku pa se bodo zložila k trupu tako, da se bo letalo pretvorilo pravzaprav v neke vrste telederigirani izstrelek, ki bo lahko letel z večjo hitrostjo od 3000 kilometrov na uro.

MEDVED - najdražja divjad v Evropi

- ▶ Vrednost naše divjadi cenijo na več kot 50 milijonov dolarjev
- ▶ Volkovi pokoljejo pri nas več kot 100.000 domačih živali
- ▶ Lovci postrelijo letno pol milijona zajcev in okoli 1300 volkov
- ▶ Razlika med rastlinskim medvedom in medvedom mesojedcem

Ali lahko kdo reče, da lovske povesti dostikrat niso naravnost fantastične? Vendar tudi statistika, ki spremlja našo divjačino po gozdovih in loviščih, je dostikrat kaj čudna. Sicer je to delno opravičljivo, kajti: ali se je že našel človek, ki bi prešel našo divjad? — Naj bo kakorkoli že, zagotovo vemo, da je v Jugoslaviji okoli 2700 medvedov. Nekateri sicer menijo, da jih je 1800, medtem ko so najhujši pesimisti prepričani, da jih je le 1400. Kdo ima prav? Tega ne more zlepa kdo ugotoviti...

V zapadni Evropi žive medvedi samo še v Pirenejih. Sicer pa so medvedi, razen pri nas, še doma v Karpatih, v bolgarskih planinah in gorah - Rogoti, Stari planini in Rili. Ker je tako malo »kraljev gozdov« — lovci pa si žele slej ko prej priboriti tudi to trofejo — je čedalje več-

je število navdušenih lovcev namenjenih k nam v naše planine, da bi se srečali s kosmatincem. To srečanje pa je drago. Medved drago prodaja svojo kožo, saj stane trofeja kar 1100 dolarjev. Zaradi take cene lahko upa medvedji rod, da bo še dolgo strašil po jugoslovanskih gozdovih...

MEDVED, DOZ IN GOLJUFIJA

Kmetje dobro vedo, da je dvoje vrst medvedov. Tisti, ki jim ugajajo sladke tepke, satovje v čebelnjakih, se pravi rastlinski medvedje in pa mesojedci, ki so človeku nevarni. Toda, da bi se rešili te nadleže, preprosto proglasijo kar vse medvede vprek za mesojedce.

Kako je hotel neki kmet iz vzhodne Bosne ukaniti zavarovalnico, ki podeželanom nadoknadi škodo, ki jo povproče medvedi, pa naj pove tale kratka zgodba:

Kmet je ves razburjen prijavil zavarovalnemu zavodu, da mu je medved ubil kravo. Komisija je takoj odšla na teren in ugotovila resničnost prijave. Kmet se je že zadovoljno smehljal in zahteval 30.000 dinarjev odškodnine. Nastal je spor, ker krava ni bila toliko vredna. Zadeva je dobila kaj čuden epilog. Ta kmet namreč na noben način ni mogel prodati svoje krave, ker je bila bolna. Zato se je domislil zvižace in jo privezal ob poti, kjer je medved redno hodil mimo in bilo je po njej. Vendar mu zvižaja ni uspela...

VOLK — RAZBOJNIK ŠTEVILKA 11

Neprimerno bolj nevaren je »kralj razbojnikov«, kakor ga imenujejo, volk. Če lahko verjamemo statističnim podatkom, je volkov v Jugoslaviji nič manj kot 6000. Podatki o škodi, ki jo naredijo, pa so v najmanjši meri zaskrbljujoči. Volkovi namreč pokoljejo okoli 100.000 kosov domačih živali. To pa je vsekakor že lepa številka. — Na njihovem jedilnem listu je bilo lani 2500 konj, 7000 govedi, 80.000 ovac, od tega zgolj v Makedoniji 10.000 ovac, 3500 prašičev, 700 oslov in 3000 psov...

Volkova glava je mnogo cenejša. Kdor ubije volka dobi zanj 8000 dinarjev. Ta zver je tudi sicer zapisana smrti. Statistika pove, da jih naši lovci pobijejo letno okoli 1300. To, pravijo, je kar lep

uspeh, čeprav še daleč nezadovoljiv, ker je volk sila nevarna in prepredena zver.

BOGASTVO V NAŠIH GOZDOVIH

Bogastvo naše faune v gozdovih od Triglava do Prokletij cenijo na 50 milijonov dolarjev. To je brez pretiravanja pravcato bogastvo. Podrobnejše številke pa povedo, da imamo 11.300 jelenov, 141.000 srn, 22.400 gamsov, nadalje 202.000 fazanov, 60 risov (katerih ni nikjer drugje v

Evropi!), 790.000 jerebic, 3500 divjih prašičev itd.

V naših gozdovih je torej divjačina vseh vrst. Take, ki je koristna in take, ki je bolj v škodo. Če pa ne bi imeli vseh teh zveri, tudi lova ne bi bilo. Če ne bi bilo lova, tudi ne bi bilo toliko dohodkov od tega športa, ki postaja čedalje bolj koristna gospodarska panoga...

(al)

Dvojček

Jabolko, ki ga vidite na sliki, je zraslo v sadovnjaku Alojza Bukovnika na Okroglem. Ima 2 muhi in en pecelj. Na sadu se lepo vidi, da je nastal iz dveh cvetov, ki sta se takoj po oploditvi sprijela, verjetno zato, ker sta se zaradi plevela prostora tiščala tesno drug ob drugega. V letošnji obilni sadni letini taki primeri niti niso tako redki.

»Človeška družina« bo naslov razstave umetniške fotografije, ki bo od 13. novembra do 16. decembra v Zagrebu. Razstava, posvečena človeškemu dostojanstvu, pa bo januarja in v začetku februarja tudi v Ljubljani. Zamisel za takšno razstavo je dal Edward Steichen, direktor fotografije newyorškega Muzeja sodobne umetnosti, in obsega nad 500 fotografij iz 68 dežel. Na sliki: DEKLICA Z MILNIM MEHURČKOM — Gjon Mili, ZDA

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

»Peljem vas na edino črno borzo, kjer se človek res lahko dobro naje in napije,« mi je rekel Johnny. »Tam bova lahko dobila pečeno meso in zarebrnice in pila črno vino, konjak in liker, kolikor bova hotela. Sicer pa, tu imate nekaj denarja, ki mi ga je dal za vas von Grunen,« je pripomnil in mi izročil nad 1000 kron, okrog 50 funt-sterlingov.

Restavracija je bila rezervirana za norveške kvislunge in nemške vojake; častnikom v uniformi vstop ni bil dovoljen. Prvotno se je restavracija imenovala Humellin, Nemci pa so jo prekrstili v Löwenbräu. Ob dohodu na stopnice, ki so držale v restavracijo, je stala straža varnostne policije. Lokal je bil nabito poln, v njem je bilo na stotine vojakov vseh rodov vojske — letalstva, mornarice in kopenske vojske in tu pa tam si videl tudi ljudi iz Todtove delovne organizacije v njihovih peščenorjavih uniformah in s kljukastim križem na rokavih.

Zahtevali so, naj pokažem svoji dovolilnici. Pazljivo so ju proučili, preden so nama dovolili oditi s kopicjo vojakov, ki so bili večinoma z dekleti, v restavracijo. Na tretjem nadstropju je bila dvoranica in pred vrati je stala straža. Da bi vstopil, si moral iti skozi vrtilna vrata z napisom »SAMO ZA CIVILISTE«. Johnny Holst je povedal straži svoje ime in tako sva smela vstopiti. V dvorani je sedelo okrog šestdeset civilistov obeh spolov, večinoma Nemci z norveškimi dekleti iz »National Sammlung«, kvislinske stranke. Dobila sva mizo pred stekleno pregrado, skozi katero sva lahko gledala dol, v glavno restavracijo, kjer je bil plesni orkester in kabaret za nemške vojake.

Opravil sem inventuro svojih sosedov. Pretežno so bili to nemški trgovci, ki so gotali črnoborzijske jedi. Tam je bilo tudi nekaj reporterjev nacističnega lista, ki je izhajal na Norveškem, »Norwegische Zeitung«, za mizo v kotu pa je sedelo, tako mi je povedal Holst, nekaj opernih pevcev. V sleherni restavraciji okupirane Evrope si vedno zlahka prepoznal Nemce — vsi so bili jako slabo oblečeni in večina je imela na sebi konfekcijske obleke iz lesne volne ali kakega drugega nadomestka. Tudi ženske so bile borno oblečene. Celo tiste, ki so imele srečo, da so se dokopale do kakega pariškega modela, so bile videti nerodne in brez trohice samozavesti. S slabimi čevlji ali nemogočimi klobuki so pokvarile učinek, ki so ga hotele doseči. Kar se tiče njihovega okusa glede barv — najbolj kričava nasprotja, jih kot kaže niso prav nič motila in najbolj kričave barve so imele za zelo chic. Rdeče in zeleno se je mešalo z modrim in neznansko bodlo v oči.

Nemke, ki so bile uslužbene pri raznih vejah Dienststelle, so kar najbolj smešno kazale svoje čare z nenaravnim obnašanjem, da bi prekosile svoje manj spretno norveške sestre. Kar najprej so blebetale o čudoviti Nemčiji in o čarobnih dneh, ki so jih uživale v svojih majhnih rodnih krajih in se bahale, da so zavoljo vojne morale pustiti doma čudovite toalete.

Norveške ženske pa so bile v primerjavi z nemškimi elegantne, kar so dosegle s spretno prenavljanjem oblek. Bile so visoke rasti, plavalaske z modrimi očmi in so uporabljale očitno manj lepote. Moški so bili v teh vojnih časih elegantni; dobrih šest čevljev je znašala njihova povprečna višina, ali pa se mi je vsaj tako zdelo. Na sebi so imeli dobro ukrojene obleke.

Ko sva jedla in pila, sem vprašal Johnnyja Holsta, zakaj je častnikom prepovedan dostop v uniformi. Odgovoril mi je:

»Zato ker vojaki potrebujejo lokal, v katerega bi lahko prišli in se napili do mile volje in pripeljali s seboj tudi

kakšno žensko ter za nekaj ur pozabili na disciplino. Če bi smeli sem prihajati tudi častniki, bi jih morali vojaki kar naprej pozdravljati; razen tega bi nastali prepiri, ker so častniki često z ženskami.«

Za hip sem šel od mize. Ko sem našel pot skozi vrata, sem se znašel v drugem delu restavracije. Tam sta klavir in harmonika igrala priljubljene napeve, vojaki pa so z velikim užitek peli. Pijan mornar je stal na mizi in skušal plesati nekakšen mornarski ples, vtem ko so ga njegovi rojaki zbadali. Ženske so sedele moškimi na kolnih; videti so bile bolj pijane od moških in prišle so z dna norveškega življenja.

Vrnil sem se skozi množico k mizi. Tam je sedel Holstov znanec, ki je delal v istem uradu. Johnny naju je seznanil. »Fritz Graumann, tole pa je Peter Hiller.«

Prišlek je imel okrog trideset let, bil je plečat, krepke postave, žilav in lokavih oči. Začela se je izvrstna kabaretna predstava in nekaj minut smo jo gledali. Z vseh koncev in krajev Evrope so namreč prihajali artisti, da bi zabavali Nemce.

Peter Hiller je bil strokovnjak za sabotažo in radio-telegrafijo. Pred vojno se je mudil v Južni Afriki. Tja je odšel kot mornar in v Capetownu zapustil svojo ladjo. Kakšno misijo je imel, ne vem, toda oblasti so ga aretirale zaradi ilegalnega izkrcanja. Rekel je, da se je imel v ječi kar najprijetneje; oblasti so dajale dobro hrano in obilo cigaret. Ni bil osumljen vohunstva in malo pred izbruhom vojne so ga izgnali v Nemčijo.

Johnny Holst je postal pred vojno častnik dolge plovbe. Novico o vojni napovedi je prvič slišal v nekem južno-ameriškem pristanišču, kjer je kot prvi častnik služil na trgovski ladji na liniji Hamburg—Amerika. Ladja je imela 10.000 ton. Kapitan je dobil ukaz, naj se skuša prebiti do Nemčije ali pa mora potopiti ladjo. Sklenil je prebiti blokado in tako so pluli mimo Bahamskih otokov pod norveško zastavo.